

แผนติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.)

ประจำปีงบประมาณ 2569

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1

คำนำ

แผนติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นกรอบทิศทางการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่

เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และมุ่งผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ สาระสำคัญของแผนครอบคลุมบริบทและข้อมูลพื้นฐานของเขตพื้นที่การศึกษา อำนาจหน้าที่และบทบาทของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. การบริหารแผนสู่ความสำเร็จ กระบวนการดำเนินงานตามค่านิยมองค์กร STQ และหลักการฝังพาร์ (BEE-par) การขับเคลื่อนผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพแบบคลัสเตอร์ ตลอดจนเครื่องมือและเกณฑ์การประเมินผล ซึ่งเชื่อมโยงภารกิจหลัก ๔ ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป

การดำเนินงานตามแผนฉบับนี้เน้นการใช้ข้อมูลเป็นฐาน การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และภาคีเครือข่าย โดยนำผลการติดตามและนิเทศมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนา ปิดวงจรคุณภาพ PDCA และยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญ ในการประสานการปฏิบัติงานให้ทุกฝ่ายมีเป้าหมายและแนวทางร่วมกัน สามารถติดตามความก้าวหน้า สะท้อนผล และนำข้อค้นพบไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

สารบัญ

ส่วนที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	๓
๓. การปฏิบัติงานงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	๖
๔. เขตพื้นที่บริการและอาณาเขต.....	๗
๕. โครงสร้างหน่วยงาน	๙
๕.๑ ผู้บริหารระดับสูง	๙
๕.๒ กลุ่ม/หน่วยงานภายใน.....	๙
๕.๓ สถานศึกษาในสังกัด.....	๑๐
๕.๔ โครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น.	๑๐
๖. ข้อมูลพื้นฐาน	๑๑
๖.๑ จำนวนสถานศึกษาในสังกัด	๑๑
๖.๒ ข้อมูลผู้เรียน	๑๒
๖.๓ ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา.....	๑๒
๗. ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัด.....	๑๓
๘. ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘.....	๑๕
๙. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร	๑๗
๙.๑ บทวิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๑๗
๙.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis).....	๑๘
๙.๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๑๘
๙.๔ บทสรุป	๑๙
ส่วนที่ ๒ การบริหารแผนสู่ความสำเร็จ	๒๐
๑. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ตามกฎหมาย.....	๒๐
๒. บทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการฯ	๒๐
๒.๑ ระเบียบฯ ฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ส่วนที่ ๔ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา).....	๒๑
๒.๒ ระเบียบฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๘ (ข้อ ๒๑).....	๒๑
๒.๓ เปรียบเทียบสาระสำคัญของระหว่างสองฉบับ	๒๒
๒.๔ การนำไปปรับใช้	๒๒
๓. หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา/เลือกคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.	๒๒
๓.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ (จำนวน ๙ คน)	๒๒
๓.๒ คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ.....	๒๓
๓.๓ กระบวนการสรรหาและเลือก	๒๓
๓.๔ วาระการดำรงตำแหน่ง.....	๒๓

๓.๕ การพ้นจากตำแหน่ง	๒๔
๔. โครงสร้างและบทบาทผู้เกี่ยวข้อง	๒๔
๔.๑ โครงสร้างคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ทั้ง ๔ ระดับ	๒๔
๔.๒ บทบาทของผู้เกี่ยวข้องหลัก	๒๕
๔.๓ บทบาทกรรมการประจำ ๔ ด้าน (Domain Expert) ในเวที PLC คลัสเตอร์	๒๖
๔.๔ แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา	๒๖
๔.๕ แนวทางการดำเนินงานของ อ.ก.ต.ป.น. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับสถานศึกษา	๒๗
๔.๖ บทสรุป	๒๗
๕. ขอบเขตการดำเนินงาน: ภารกิจหลัก ๔ ด้าน เชื่อมโยงจุดเน้น ๗ ประการ	๒๘
๕.๑ ตารางเชื่อมโยงภารกิจหลัก ๔ ด้าน กับจุดเน้น ๗ ประการ	๒๘
๕.๒ รายละเอียดจุดเน้นการจัดการศึกษา ๗ ประการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙	๒๙
๕.๓ ความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน (IQA)	๓๐
๕.๔ บทสรุป	๓๐
ส่วนที่ ๓ กระบวนการดำเนินงาน	๓๑
๑. หลักการและแนวคิด	๓๑
๑.๑ ค่านิยมองค์กร STQ	๓๑
๑.๒ หลักการฝังพาร์ (BEE-par)	๓๑
๑.๓ ความสัมพันธ์ระหว่าง STQ และ BEE-par	๓๒
๑.๔ การนำไปใช้ในกระบวนการดำเนินงาน	๓๒
๒. การดำเนินงานผ่านเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์	๓๓
๒.๑ หลักการและแนวคิด	๓๓
๒.๒ การไหลของผลลัพธ์ในเวที	๓๔
๒.๓ บทบาทของผู้เข้าร่วมเวที	๓๔
๒.๔ กำหนดการโดยสรุปของเวที PLC คลัสเตอร์ (ครั้งวัน ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	๓๕
๒.๕ เครื่องมือที่ใช้ในเวที PLC คลัสเตอร์	๓๖
๒.๖ บทสรุป	๓๖
๓. ปฏิทินการดำเนินงาน ๔ ระยะ	๓๖
๓.๑ การปิดวงจรคุณภาพ PDCA	๓๗
๔. การรายงานผลและการนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง	๓๘
๔.๑ ขั้นที่ ๑ การตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล	๓๘
๔.๒ ขั้นที่ ๒ การสังเคราะห์และจัดทำรายงานตามภารกิจ ๔ ด้าน	๓๘
๔.๓ ขั้นที่ ๓ การนำเสนอและเผยแพร่	๓๙
๔.๔ รอบการรายงานผ่านระบบ E-PRS	๓๙
๔.๕ การนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง	๓๙
๔.๖ การเสริมสร้างความยั่งยืนในการปฏิบัติงาน	๔๐

๕. แนวทางการส่งมอบงานและการสานต่อภารกิจของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.	๔๐
๕.๑ การเตรียมความพร้อมด้านเอกสารและข้อมูล	๔๐
๕.๒ การส่งมอบข้อมูลสารสนเทศและนวัตกรรม.....	๔๑
๕.๓ การส่งมอบข้อมูลเครือข่ายความร่วมมือ	๔๑
๕.๔ การจัดทำบันทึกการส่งมอบงาน	๔๑
๕.๕ บทสรุป	๔๑
๖. บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	๔๑
๖.๑ การพัฒนาระบบข้อมูลและการสนับสนุน	๔๒
๖.๒ การเสริมสร้างองค์ความรู้และจัดทำเครื่องมือ	๔๒
๖.๓ การติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง.....	๔๒
๖.๔ บทสรุปส่วนที่ ๓	๔๒
ส่วนที่ ๔ เครื่องมือและแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.	
และคุณภาพการบริหารสถานศึกษา	๔๓
๑. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.	๔๓
๑.๑ ตัวบ่งชี้ที่ ๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.....	๔๓
๑.๒ ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.....	๔๕
๑.๓ หลักฐานประกอบการประเมิน.....	๔๖
๑.๔ ตัวอย่างการคำนวณ.....	๔๖
๑.๕ บทสรุป	๔๖
๒. วิธีการคำนวณคะแนนและระดับคุณภาพ.....	๔๖
๒.๑ ขั้นที่ ๑ ให้ระดับคุณภาพรายประเด็นพิจารณา	๔๖
๒.๒ ขั้นที่ ๒ คำนวณคะแนนรายประเด็น	๔๗
๒.๓ ขั้นที่ ๓ คำนวณร้อยละค่าคะแนนรายตัวบ่งชี้.....	๔๗
๒.๔ ขั้นที่ ๔ คำนวณค่าเฉลี่ยร้อยละในภาพรวม	๔๗
๒.๕ ตัวอย่างการคำนวณครบวงจร	๔๗
๒.๖ เกณฑ์การแปลระดับคุณภาพ.....	๔๘
๒.๗ ข้อสังเกตเชิงระเบียบวิธี	๔๘
๓. เครื่องมือประเมินคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ๔ ด้าน	๔๘
๓.๑ ช่วงเวลาที่ใช้งาน.....	๔๘
๓.๒ วิธีการทำงาน.....	๔๙
๓.๓ มาตรฐานระดับคุณภาพ	๔๙
๓.๔ บทบาทของคณะกรรมการหลังระบบประมวลผล	๕๐
๓.๕ จุดที่เครื่องมือนี้เชื่อมกับส่วนอื่นของแผน.....	๕๐
๓.๖ บทสรุป	๕๐
๔. การรายงานผลและการนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง.....	๕๐
๔.๑ ขั้นที่ ๑ การตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล	๕๐

๔.๒ ขั้นที่ ๒ การสังเคราะห์และจัดทำรายงานตามภารกิจ ๔ ด้าน	๕๑
๔.๓ ขั้นที่ ๓ การนำเสนอและเผยแพร่	๕๑
๔.๔ รอบการรายงานผ่านระบบ E-PRS	๕๒
๔.๕ การนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง	๕๒
๔.๖ บทสรุป	๕๒

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑ แผนภาพแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น.	๑๑
ภาพที่ ๒ แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง STQ และ BEE-par.....	๓๓

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	ภารกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย.....	๕
ตารางที่ ๒	บทบาทหลักของกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับงาน ก.ต.ป.น.....	๖
ตารางที่ ๓	ข้อมูลเขตพื้นที่บริการ (ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘).....	๘
ตารางที่ ๔	รายชื่อผู้บริหารระดับสูง.....	๙
ตารางที่ ๕	รายชื่อผู้อำนวยการกลุ่มหน่วยงานภายใน.....	๙
ตารางที่ ๖	จำนวนสถานศึกษาในสังกัด.....	๑๑
ตารางที่ ๗	การจำแนกตามขนาดโรงเรียน (จำนวนนักเรียน).....	๑๒
ตารางที่ ๘	ข้อมูลผู้เรียน.....	๑๒
ตารางที่ ๙	ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา.....	๑๒
ตารางที่ ๑๐	ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑.....	๑๓
ตารางที่ ๑๑	เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๖-๒๕๖๗.....	๑๓
ตารางที่ ๑๒	ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓.....	๑๔
ตารางที่ ๑๓	เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๖-๒๕๖๗.....	๑๔
ตารางที่ ๑๔	ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖.....	๑๔
ตารางที่ ๑๕	เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๗-๒๕๖๘.....	๑๔
ตารางที่ ๑๖	ผลการทดสอบ O-NET ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓.....	๑๕
ตารางที่ ๑๗	กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา.....	๑๖
ตารางที่ ๑๘	กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง.....	๑๖
ตารางที่ ๑๙	กลยุทธ์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา.....	๑๖
ตารางที่ ๒๐	กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ ..	๑๖
ตารางที่ ๒๑	บทวิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	๑๘
ตารางที่ ๒๒	ปัจจัยภายใน (Internal Factors).....	๑๘
ตารางที่ ๒๓	ปัจจัยภายนอก (External Factors).....	๑๘
ตารางที่ ๒๔	เปรียบเทียบสาระสำคัญระหว่างสองฉบับ	๒๒
ตารางที่ ๒๕	องค์ประกอบของคณะกรรมการ.....	๒๒
ตารางที่ ๒๖	โครงสร้างคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ทั้ง ๔ ระดับ	๒๔
ตารางที่ ๒๗	บทบาทของผู้เกี่ยวข้องหลัก.....	๒๕
ตารางที่ ๒๘	บทบาทกรรมการประจำ ๔ ด้าน (Domain Expert).....	๒๖
ตารางที่ ๒๙	ตารางเชื่อมโยงภารกิจหลัก ๔ ด้าน กับจุดเน้น ๗ ประการ	๒๘
ตารางที่ ๓๐	ค่านิยมองค์กร STQ	๓๑
ตารางที่ ๓๑	หลักการผังฟ้า (BEE-par).....	๓๑
ตารางที่ ๓๒	ผลลัพธ์รูปธรรมของเวที PLC	๓๔

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ ๓๓ บทบาทของผู้เข้าร่วมเวที.....	๓๔
ตารางที่ ๓๔ สรุปเวที PLC คลัสเตอร์.....	๓๕
ตารางที่ ๓๕ ปฏิทินการดำเนินงานภาพรวม ๔ ระยะ.....	๓๖
ตารางที่ ๓๖ ปฏิทินการดำเนินงานรายเดือน.....	๓๗
ตารางที่ ๓๗ น้ำหนักและคะแนนเต็มของตัวบ่งชี้ที่ ๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.๔๓	
ตารางที่ ๓๘ น้ำหนักและคะแนนเต็มของตัวบ่งชี้ที่ ๒	
ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.....	๔๕
ตารางที่ ๓๙ ตัวอย่างการคำนวณคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๑.....	๔๖
ตารางที่ ๔๐ ตัวอย่างการคำนวณคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๑ แบบครบวงจร.....	๔๗
ตารางที่ ๔๑ ตัวอย่างการคำนวณคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๒ แบบครบวงจร.....	๔๗
ตารางที่ ๔๒ เกณฑ์การแปลระดับคุณภาพ.....	๔๘
ตารางที่ ๔๓ มิติการบริหารและจุดเน้นที่ระบบนำมาประมวล.....	๔๙
ตารางที่ ๔๔ มาตรฐานระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษา.....	๔๙

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑. หลักการและเหตุผล

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) เป็นองค์คณะบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๐ ซึ่งกำหนดให้เขตพื้นที่การศึกษาทุกแห่งต้องมี คณะกรรมการทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษา โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเป็นสำคัญ มิใช่เพียง การตรวจสอบเชิงเอกสารเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาให้สามารถ รองรับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก เช่น สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) หรือ หน่วยงานตรวจราชการอื่นของกระทรวงศึกษาธิการ ได้อย่างมั่นใจ

การดำเนินงานของคณะกรรมการชุดนี้มีได้เกิดขึ้นอย่างลอยๆ แต่ยึดโยงอยู่กับกรอบกฎหมาย และระเบียบสองฉบับสำคัญควบคู่กัน ได้แก่ กฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มา ของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งวางกรอบเรื่ององค์ประกอบ ที่มา และวาระของคณะกรรมการ และระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการ การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ในทางปฏิบัติให้ครอบคลุมภารกิจหลัก ๔ ด้านของสถานศึกษาอย่างครบถ้วน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านงบประมาณ และ ด้านบริหารทั่วไป การมีฐานกฎหมายรองรับทั้งสองชั้นเช่นนี้ ทำให้แผนปฏิบัติการฉบับนี้มีสถานะเป็น การปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิใช่เพียงแนวทางที่หน่วยงานกำหนดขึ้นเองตามความ สะดวก

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ประกาศแนว ทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ฉบับใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งได้ทบทวนขอบเขต หน้าที่และอำนาจในการตรวจราชการให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการบริหารราชการใน ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติ การของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ฉบับนี้ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์สองประการควบคู่กัน ประการแรกคือ ใช้เป็นกรอบทิศทางในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และประการที่สองคือทำให้การกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง มิใช่เพียงการปฏิบัติตามระเบียบเพื่อให้ครบขั้นตอนเท่านั้น

นอกเหนือจากฐานทางกฎหมายแล้ว แผนปฏิบัติการฉบับนี้ยังจัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับ นโยบายเร่งด่วนของกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้ แนวคิด "เรียนดี มีความสุข" ซึ่งมีเป้าหมายหลักอยู่ ๓ ประการ คือ การลดความเหลื่อมล้ำ

ทางการศึกษา การสร้างความเสมอภาคในการเข้าถึงการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการคืนเวลาให้ครู ได้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเต็มที่ โดยลดภาระงานเอกสารที่ไม่จำเป็นลง ด้วยเหตุนี้ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จึงมิได้ยึดตัวชี้วัดเชิงปริมาณ เพียงลำพัง แต่ยึดโยงอยู่กับมาตรฐานการศึกษา ๓ ด้าน อันเป็นมาตรฐานสากลของการประกัน คุณภาพการศึกษา ได้แก่

๑. คุณภาพของผู้เรียน - ผลลัพธ์ปลายทางที่แท้จริงของการจัดการศึกษา
๒. กระบวนการบริหารและการจัดการ - ระบบสนับสนุนที่ทำให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมี ทิศทาง
๓. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ - วิธีการสอนที่ตอบสนองศักยภาพ ผู้เรียนรายบุคคล

การยึดมาตรฐานทั้งสามด้านนี้เป็นแกนกลาง ทำให้การติดตามตรวจสอบไม่กลายเป็นภาระ ซ้ำซ้อนแก่สถานศึกษาที่ต้องจัดทำเอกสารรองรับการตรวจซ้ำหลายรอบ แต่กลับเป็นกลไกที่ช่วย ยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะข้อมูลชุดเดียวที่สถานศึกษาจัดเก็บสามารถ ใช้ตอบทั้งงานประกันคุณภาพภายในและงานนิเทศของ ก.ต.ป.น. ไปพร้อมกัน

จุดเปลี่ยนที่ถือเป็นหัวใจของแผนฉบับนี้ คือการปรับบทบาทของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จากเดิมที่เน้นบทบาท ผู้ตรวจสอบ (Inspector) ซึ่งมักถูกมองว่าเป็นฝ่ายจับผิดหรือให้คะแนน มาเป็น ผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ที่ทำหน้าที่หนุนเสริมการทำงานของสถานศึกษาอย่างกัลยาณมิตร การเปลี่ยนบทบาทนี้ดำเนินการผ่านเครื่องมือเชิงแนวคิดสองชุดที่ทำงานประสานกัน ได้แก่

ค่านิยมองค์กร STQ ประกอบด้วย

- S - Service Mind บริการด้วยจิตบริการและความเป็นกัลยาณมิตร
- T - Teamwork การทำงานเป็นทีมผสมผสานกับการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศ (Team & Techno)
- Q - Quality การมุ่งคุณภาพของงาน สถานศึกษา ครู บุคลากร และผู้เรียน

หลักการผึ้งพาร์ (Bee-par) ซึ่งเป็นการสร้างเครือข่ายวิชาชีพให้สถานศึกษาต่างๆ พึ่งพา ช่วยเหลือกัน ผ่านการจับคู่ระหว่างโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub) กับโรงเรียนร่วมพัฒนา เน้นการพึ่งพา เกื้อกูล แบ่งบทบาท มีส่วนร่วม และร่วมสร้างผลลัพธ์เชิงคุณค่า นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ร่วมกัน โดยอาศัยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) เป็นวิธีวิทยาที่ทำให้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. สามารถปฏิบัติการกิจได้ทั้งในเชิงบริหารและเชิงนิเทศ อย่างเป็นระบบ มิใช่แยกส่วนกันทำงาน

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จของแนวทาง การปรับบทบาทดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม กล่าวคือ คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ได้รับผลการประเมิน การดำเนินงานในระดับ "ดีเยี่ยม" ขณะที่สถานศึกษาในสังกัดมีผลการประเมินการประกันคุณภาพ ภายใน (SAR) ระดับ "ดีเลิศ" ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๑๒ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ อย่างมี นัยสำคัญ

ผลสำเร็จดังกล่าวมิได้เป็นเพียงตัวเลขที่นำมาอวดอ้าง แต่ถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลฐาน (Baseline) สำคัญ ในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของแผนปฏิบัติการฉบับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ต่อไป โดยแผนฉบับนี้ยังคงยึดหลักการทำงาน ๓ ประการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

- การทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
- การใช้ข้อมูลเป็นฐานในการตัดสินใจ (Data-driven Decision Making) แทนการอาศัยดุลยพินิจเพียงลำพัง
- การมุ่งเสริมสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่มั่นคง เพื่อยกระดับการบริหารจัดการศึกษาทั้ง ๔ ด้านของสถานศึกษาในสังกัดให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรคุณภาพที่พร้อมรับความท้าทายในอนาคตอย่างยั่งยืน

โดยสรุป หลักการและเหตุผลของแผนฉบับนี้จึงประกอบด้วยสามชั้นที่เกี่ยวพันกัน คือ ฐานทางกฎหมายที่ให้ความชอบธรรมในการปฏิบัติงาน ฐานทางนโยบายที่กำหนดทิศทางระดับชาติ และฐานทางข้อมูลเชิงประจักษ์จากผลการดำเนินงานปีที่ผ่านมา ซึ่งทั้งสามส่วนนี้หลอมรวมกันเป็นที่มาของแผนปฏิบัติการ ก.ต.ป.น. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้

๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อนี้รวบรวมฐานทางกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งและการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยเรียงลำดับตามความสำคัญและลำดับศักดิ์ของกฎหมาย ตั้งแต่พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ไปจนถึงระเบียบและประกาศระดับปฏิบัติ ดังนี้

๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

มาตรา ๓๘ กำหนดให้แต่ละเขตพื้นที่การศึกษามีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอื่นภายในเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดให้แบ่งเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาออกจากกัน อันเป็นที่มาของการจัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ ในปัจจุบันพระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเป็นกฎหมายแม่บทที่ให้กำเนิดโครงสร้างเขตพื้นที่การศึกษาโดยรวม ก่อนที่กฎหมายลำดับรองอื่นๆ จะเข้ามากำหนดรายละเอียดการทำงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ต่อไป

๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติฉบับนี้เป็นฐานกฎหมายโดยตรงของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ประกอบด้วยสองมาตราสำคัญ

- มาตรา ๒๐ กำหนดให้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาต้องมีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด เพื่อเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก มาตรานี้จึงเป็นบทบัญญัติที่ให้กำเนิดคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยตรง

- มาตรา ๓๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นฐานให้เกิดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ อันเป็นที่มาของโครงสร้าง ๑๐ กลุ่ม/หน่วยงาน ที่สนับสนุนการทำงานของ ก.ต.ป.น. ในปัจจุบัน

๓) กฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘

กฎกระทรวงฉบับนี้เป็นกฎหมายลำดับรองที่ลงรายละเอียดเชิงโครงสร้างของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยกำหนดองค์ประกอบให้ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นประธาน
- ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐและของเอกชน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ (การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยและประเมินผล การบริหารการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม)
- ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา เป็นกรรมการและเลขานุการ

พร้อมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา วาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี (ดำรงตำแหน่งติดต่อกันไม่เกิน ๒ วาระ ยกเว้นประธานและเลขานุการโดยตำแหน่ง) และเหตุแห่งการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ซึ่งเป็นกรอบที่แผนปฏิบัติการฉบับนี้ใช้อ้างอิงในการจัดโครงสร้างคณะกรรมการทั้ง ๙ คน ตามที่ปรากฏในส่วนที่ ๒ ของแผน

๔) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา

เดิมใช้ระเบียนฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นกรอบกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในทางปฏิบัติ โดยฉบับเดิมกำหนดอำนาจหน้าที่ของ ก.ต.ป.น. ไว้ ๘ ประการ ครอบคลุมตั้งแต่การนำมาตรฐานการศึกษามากำหนดแนวทาง การพิจารณาแผนติดตามประเมินผล ไปจนถึงการนิเทศและรายงานผล

ต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้ระเบียบฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อกำหนดขอบเขตหน้าที่และอำนาจในการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของส่วนราชการและหน่วยงานการศึกษาในสังกัดหรือกำกับของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทการบริหารราชการในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น ระเบียบฉบับปรับปรุงนี้เป็นกฎหมายหลักที่แผนปฏิบัติการฉบับปีงบประมาณ ๒๕๖๔ ใช้เป็นกรอบอ้างอิงโดยตรง

๕) ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕ วรค ๑ ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ขั้นพื้นฐานจึงประกาศแนวทางการดำเนินงานฉบับนี้ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของ คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สามารถนำไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับสภาพบริบทของเขตพื้นที่ การศึกษาในการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป ประกาศฉบับนี้จึงเป็นเอกสารระดับปฏิบัติ ที่ สพ.ป.เพชรบูรณ์ เขต ๑ ใช้เป็นต้นแบบโดยตรงในการจัดทำแผนปฏิบัติการ ก.ต.ป.น. ฉบับนี้

๖) กฎหมายและระเบียบสนับสนุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ได้แก่ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๕๐ ตลอดจนมติ คณะรัฐมนตรี กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศอื่นที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจทางการศึกษา ซึ่งใช้ประกอบการพิจารณาขอบเขตอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในภาพรวม

๓.ภารกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ (ฉบับขยายรายละเอียด) อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ มีภารกิจในการบริหารจัดการ การศึกษาให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ บริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีอำนาจหน้าที่หลัก ๑๒ ประการ ดังนี้

ตารางที่ ๑ ภารกิจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ อำนาจหน้าที่ ตามกฎหมาย

ลำดับ	อำนาจหน้าที่
๑.	จัดทำนโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา
๒.	วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา
๓.	ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษา
๔.	กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในระดับเขตพื้นที่ การศึกษา
๕.	ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๖.	ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนา การศึกษา
๗.	จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
๘.	ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
๙.	ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษา
๑๐.	ประสานส่งเสริมการดำเนินการของคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน (ข้อนี้เป็นฐานอำนาจโดยตรงที่ให้กำเนิดการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ตามแผนฉบับนี้)

ลำดับ	อำนาจหน้าที่
๑๑.	ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ
๑๒.	ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

จะเห็นได้ว่าในบรรดาอำนาจหน้าที่ทั้ง ๑๒ ประการนี้ ข้อ ๑๐ มีความสำคัญเป็นพิเศษต่อแผนฉบับนี้ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. สามารถดำเนินงานได้อย่างมีสถานะทางกฎหมายรองรับ มิใช่เป็นเพียงกลไกที่จัดตั้งขึ้นเองภายในหน่วยงาน

โครงสร้างส่วนราชการภายในที่รองรับภารกิจ

เพื่อขับเคลื่อนภารกิจ ๑๒ ประการข้างต้นให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ จึงแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น ๑๐ กลุ่ม/หน่วย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑ (ฉบับหลังเป็นที่มาของการเพิ่ม "กลุ่มกฎหมายและคดี" เข้ามาเป็นกลุ่มที่ ๑๐) โดยแต่ละกลุ่มมีบทบาทเชื่อมโยงกับงาน ก.ต.ป.น. ดังนี้

ตารางที่ ๒ บทบาทหลักของกลุ่มงานที่เกี่ยวข้องกับงาน ก.ต.ป.น.

กลุ่ม/หน่วยงาน	บทบาทหลักที่เกี่ยวข้องกับงาน ก.ต.ป.น.
กลุ่มอำนวยการ	งานสารบรรณ ประสานงาน ควบคุมภายในและพัฒนาองค์กร ประชาสัมพันธ์
กลุ่มนโยบายและแผน	จัดทำนโยบาย/แผน วิเคราะห์งบประมาณ สังเคราะห์ผลติดตาม ก.ต.ป.น. สรุปรายงานประจำปี
กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยีฯ	พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ สนับสนุนระบบ E-PRS
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์	บริหารการเงิน บัญชี พัสดุ - เชื่อมโยงภารกิจด้านงบประมาณ
กลุ่มบริหารงานบุคคล	บริหารอัตรากำลัง บรรจุแต่งตั้ง - เชื่อมโยงภารกิจด้านบุคคล
กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	ส่งเสริมพัฒนาสมรรถนะครูผ่าน PLC
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา	ฝ่ายเลขานุการ ก.ต.ป.น. โดยตรง หน่วยงานหลักด้านนิเทศ
กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	ส่งเสริมผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
กลุ่มกฎหมายและคดี	งานวินัย อุทธรณ์ร้องทุกข์ ป้องกันปราบปรามทุจริต
หน่วยตรวจสอบภายใน	ตรวจสอบการเงิน บัญชี ทรัพย์สิน ประเมินความเสี่ยง

บทบาทของกลุ่มนิเทศฯ ในฐานะแกนกลาง

จากโครงสร้างภารกิจข้างต้น จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการหลักของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยตรง สอดคล้อง กับที่กฎกระทรวงกำหนดให้อำนาจการกลุ่มนี้ดำรงตำแหน่งกรรมการและเลขานุการโดยตำแหน่ง ขณะที่กลุ่ม/หน่วยงานอื่นทำหน้าที่สนับสนุนข้อมูลและประสานการดำเนินงานตามภารกิจ ๔ ด้าน (วิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล บริหารทั่วไป) ให้สอดคล้องประสานกัน กล่าวคือ

- กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ป้อนข้อมูลด้านงบประมาณ
- กลุ่มบริหารงานบุคคลและกลุ่มพัฒนาคูฯ ป้อนข้อมูลด้านบุคคล
- กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาและกลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกลฯ ป้อนข้อมูลด้านบริหาร ทั่วไปและระบบสารสนเทศ

การดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จึงมิใช่ภารกิจของกลุ่มงานใดกลุ่มงานหนึ่ง โดยลำพัง แต่เป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกกลุ่ม/หน่วยในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดอย่างเป็นระบบและครบวงจร ลักษณะ การทำงานเช่นนี้สะท้อนหลักการที่แผนฉบับนี้ยึดถือมาตั้งแต่ต้น คือการมองงานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการปกติขององค์กร มิใช่ภารกิจพิเศษ ที่แยกออกไปต่างหาก

๔. เขตพื้นที่บริการและอาณาเขต (ฉบับขยายรายละเอียด)

ขอบเขตความรับผิดชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาในพื้นที่ ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอชนแดน และอำเภอวังโป่ง ครอบคลุมพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๓,๙๖๑ ตารางกิโลเมตร โดยมีที่ตั้งสำนักงานอยู่ที่เลขที่ ๑๒๖ หมู่ ๑๑ ถนนสระบุรี-หล่มสัก ตำบลสะเตียง อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๐๐๐

อาณาเขตติดต่อ

พื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงถึง ๔ จังหวัด ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นพื้นที่รอยต่อทางภูมิศาสตร์ที่สำคัญของภาคเหนือตอนล่างและ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่ออำเภอหล่มสัก และอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
- ทิศใต้ ติดต่ออำเภอหนองไผ่ และอำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์
- ทิศตะวันออก ติดต่ออำเภอกอนสาร และอำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
- ทิศตะวันตก ติดต่ออำเภอเนินมะปราง จังหวัดพิษณุโลก, อำเภอบางมูลนาก

อำเภอทับคล้อ อำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร และอำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์

การที่พื้นที่รับผิดชอบติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ และชัยภูมิพร้อมกัน ทำให้ บริบทการจัดการศึกษาในบางพื้นที่ชายขอบต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงกับเขตพื้นที่การศึกษาข้างเคียง ด้วย โดยเฉพาะในประเด็นการส่งต่อนักเรียนและความร่วมมือด้านทรัพยากรทางการศึกษา

ตารางที่ ๓ ข้อมูลเขตพื้นที่บริการ (ณ วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๖๘)

อำเภอ	ประชากร (คน)	หลังคา เรือน	หมู่บ้าน	ตำบล	อบต.	เทศบาล ตำบล	เทศบาล เมือง
เมืองเพชรบูรณ์	๑๘๙,๖๘๕	๗๙,๙๖๓	๒๒๑	๑๗	๑๕	๔	๑
ชนแดน	๘๓,๙๘๗	๓๕,๗๗๑	๑๓๙	๙	๘	๔	-
วังโป่ง	๓๖,๑๐๗	๑๕,๓๖๕	๖๔	๕	๕	๒	-
รวม	๓๐๙,๗๗๙	๑๓๑,๐๙๙	๔๒๔	๓๑	๒๘	๙	๑

ที่มา: https://stat.bora.dopa.go.th/new_stat/webPage/statByYear.php

การวิเคราะห์ความหลากหลายเชิงพื้นที่

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากร และจำนวนหน่วยการปกครองท้องถิ่นมากที่สุด (ประชากรกว่า ๑๘๙,๖๘๕ คน คิดเป็นเกือบร้อยละ ๖๑ ของประชากรทั้งเขต และเป็นที่ตั้งของเทศบาลเมืองเพียงแห่งเดียวในเขตพื้นที่) สะท้อนลักษณะพื้นที่กึ่งเมือง ขณะที่อำเภอชนแดนและอำเภอวังโป่ง มีลักษณะพื้นที่กึ่งชนบทถึงชนบท มีความหนาแน่นประชากรต่ำกว่าและปกครองด้วยองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นส่วนใหญ่ ความหลากหลายของบริบทพื้นที่ดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการทำงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในสามมิติสำคัญ ได้แก่

๑. การวางแผนจัดสรรทรัพยากร – พื้นที่กึ่งเมืองอย่างอำเภอเมืองมีแนวโน้มมีโรงเรียนขนาดใหญ่และการเข้าถึงเทคโนโลยีที่ดีกว่า ขณะที่พื้นที่ชนบทอย่างวังโป่งมักประสบปัญหา ด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่า
๒. การกำหนดรูปแบบการนิเทศติดตาม - ระยะทางและสภาพเส้นทางที่แตกต่างกันทำให้ ความถี่และรูปแบบการลงพื้นที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับแต่ละอำเภอ
๓. การสนับสนุนสถานศึกษา – โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลจำเป็นต้องได้รับการหนุนเสริมเป็นพิเศษเพื่อไม่ให้เกิดความเหลื่อมล้ำกับโรงเรียนในเขตเมือง

กลไกรับความหลากหลายของพื้นที่และการจัดกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน

ด้วยความครอบคลุมพื้นที่ที่กว้างถึง ๓,๙๖๑ ตารางกิโลเมตร และมีความหลากหลายเชิงภูมิสังคมดังกล่าว คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จึงได้จัดสถานศึกษาในสังกัดทั้ง ๑๑๙ แห่ง ออกเป็น ๑๔ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน ตามรูปแบบ "ผึ้งพาร์ (Bee-par)" เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเข้าถึงสถานศึกษาทุกแห่งได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ แม้จะอยู่ในพื้นที่ห่างไกลจากตัวเมืองก็ตาม โดยแต่ละกลุ่มเครือข่ายมีศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มทำหน้าที่เป็น อนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.) ระดับกลุ่มโรงเรียนโดยตรง ซึ่งช่วยลดข้อจำกัดด้านระยะทางและทำให้การ หนุนเสริมสถานศึกษาเป็นไปอย่างใกล้ชิดมากกว่าการรอให้คณะกรรมการระดับเขตพื้นที่ลงพื้นที่เพียง ลำพัง

๕. โครงสร้างหน่วยงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ มีโครงสร้างการบริหารงาน แบ่งเป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง กลุ่ม/หน่วยงานภายใน และสถานศึกษาในสังกัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ ผู้บริหารระดับสูง

ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๑ อัตรา และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ๓ อัตรา รวม ๔ อัตรา ดังนี้

ตารางที่ ๔ รายชื่อผู้บริหารระดับสูง

ตำแหน่ง	รายชื่อ
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	นายวิทยา เกษาอาจ
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	นายภพเดช บุญศรี
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	นางชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑	นายอิทธินันท์ ยายอด

๕.๒ กลุ่ม/หน่วยงานภายใน

แบ่งออกเป็น ๑๐ กลุ่ม/หน่วย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีบุคลากรรวม ๘๗ อัตรา ดังนี้

ตารางที่ ๕ รายชื่อผู้อำนวยการกลุ่มหน่วยงานภายใน

กลุ่ม/หน่วยงาน	ผู้อำนวยการกลุ่ม
กลุ่มอำนวยการ	นางอรุณศรี ศรีเมือง
กลุ่มนโยบายและแผน	นางทองกาญจน์ กลิ่นจันทร์
กลุ่มส่งเสริมการศึกษาทางไกล เทคโนโลยี สารสนเทศและการสื่อสาร	นางทัศนา จันทร์ลา
กลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์	นางสาวชุตีพร ประเสริฐทรัพย์
กลุ่มบริหารงานบุคคล	นางน้อมจิตต์ หนูทอง
กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	นางเปมิกา ฤกษ์จันทร์
กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล การจัดการศึกษา	นางนิลยา ทองศรี
กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา	นางอารีย์ คำมาตร
กลุ่มกฎหมายและคดี	นางสาวมาลินี วงศ์คำลือ
หน่วยตรวจสอบภายใน	ว่าง

ในบรรดากลุ่มงานทั้ง ๑๐ กลุ่ม กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา มีอัตรากำลังมากที่สุดถึง ๒๒ อัตรา ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สอดคล้องกับบทบาทในฐานะฝ่ายเลขานุการหลักของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

๕.๓ สถานศึกษาในสังกัด

โรงเรียนในสังกัดรวม ๑๑๙ แห่ง บุคลากรรวม ๑,๕๑๔ คน แต่ละแห่งมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารจัดการภายใน

๕.๔ โครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น.

เพื่อให้การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเข้าถึงสถานศึกษาทุกระดับอย่างทั่วถึง คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จึงจัดวางโครงสร้างการดำเนินงานให้เชื่อมโยงกับโครงสร้างการบริหารงานหลักในหัวข้อ ๕.๑ - ๕.๓ ข้างต้น แบ่งเป็น ๔ ระดับ ดังนี้

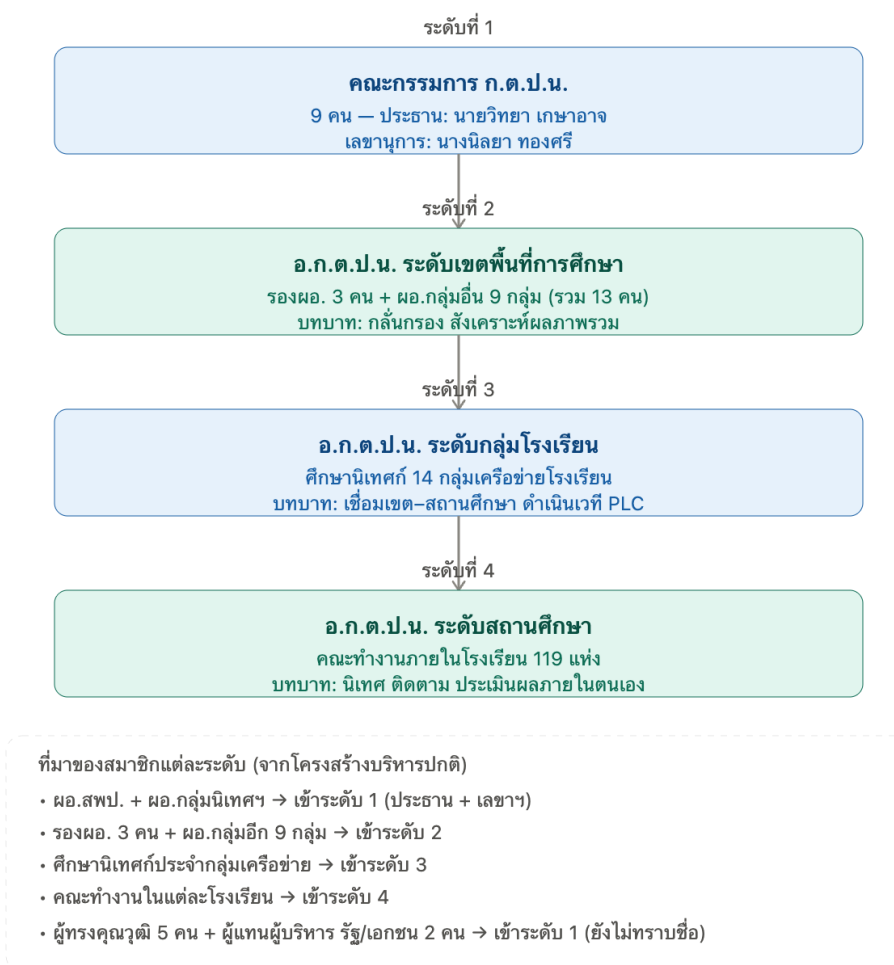
ระดับที่ ๑ คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จำนวน ๙ คน มีผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (นายวิทยา เกษาอาจ) เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (นางนิลยา ทองศรี) เป็นกรรมการและเลขานุการ ร่วมกับผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐและเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ คน ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง เห็นชอบแผนและเครื่องมือ และตัดสินผลการประเมินในภาพรวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษา

ระดับที่ ๒ คณะอนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง ๓ คน (นายภพเดช บุญศรี, นางชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์, นายอิทธิพันธ์ ยายอด) และผู้อำนวยการกลุ่มงานอื่นอีก ๙ กลุ่ม ทำหน้าที่กลั่นกรองและสังเคราะห์ผลการดำเนินงานภาพรวมตามภารกิจ ๔ ด้าน ก่อนเสนอต่อคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยรองผู้อำนวยการที่ได้รับมอบหมายจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงานขับเคลื่อนการจัดทำแผนฉบับนี้ด้วย

ระดับที่ ๓ คณะอนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.) ระดับกลุ่มโรงเรียน ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนทั้ง ๑๔ กลุ่ม ทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษา ดำเนินเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์ และลงพื้นที่นิเทศครอบคลุมภารกิจหลัก ๔ ด้าน

ระดับที่ ๔ คณะอนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.) ระดับสถานศึกษา ประกอบด้วยคณะทำงานภายในโรงเรียนแต่ละแห่งจากทั้ง ๑๑๙ แห่ง ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษาของตนเอง ก่อนรายงานผลย้อนกลับตามลำดับชั้น

การที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับตามที่ระบุในหัวข้อ ๕.๑ และ ๕.๒ มีสถานะเป็นองค์คณะบุคคลในโครงสร้างคณะกรรมการหรือคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. อย่างเป็นทางการทุกชั้น สะท้อนหลักการบูรณาการที่แผนฉบับนี้ยึดถือ กล่าวคือ งานติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศศึกษามีใช้ภารกิจแยกส่วนหรือตำแหน่งที่ตั้งขึ้นซ้อนทับใหม่ หากแต่เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการปกติที่ผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับต้องร่วมรับผิดชอบตามบทบาทของตนอยู่แล้ว

ภาพที่ ๑ แผนภาพแสดงโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น.

๖. ข้อมูลพื้นฐาน

๖.๑ จำนวนสถานศึกษาในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ มีสถานศึกษาในสังกัดรวมทั้งสิ้น ๑๑๙ แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘) จำแนกรายอำเภอ ดังนี้

ตารางที่ ๖ จำนวนสถานศึกษาในสังกัด

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน
เมืองเพชรบูรณ์	๖๔ แห่ง
ชนแดน	๔๐ แห่ง
วังโป่ง	๑๕ แห่ง
รวม	๑๑๙ แห่ง

ในจำนวนนี้เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษารวม ๔๑ แห่ง

ตารางที่ ๗ การจำแนกตามขนาดโรงเรียน (จำนวนนักเรียน)

ขนาดโรงเรียน	เมืองฯ	ชนแดน	วังโป่ง	รวม
๑-๑๒๐ คน	๓๔	๒๘	๖	๖๘
๑๒๑-๒๐๐ คน	๑๙	๘	๗	๓๔
๒๐๑-๓๐๐ คน	๗	๐	๑	๘
๓๐๑-๕๐๐ คน	๓	๓	๐	๖
๕๐๑-๑,๕๐๐ คน	๐	๑	๑	๒
๒,๕๐๑ คนขึ้นไป	๑	๐	๐	๑
รวมทั้งสิ้น	๖๔	๔๐	๑๕	๑๑๙

จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาในสังกัดส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน ๑๒๐ คน) มากถึง ๖๘ แห่ง หรือคิดเป็นเกือบร้อยละ ๕๗ ของสถานศึกษาทั้งหมด ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายเร่งด่วนที่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษในการส่งเสริมสนับสนุนผ่านกลไกเครือข่ายโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub) ตามรูปแบบผิงพาร์

๖.๒ ข้อมูลผู้เรียน

เขตพื้นที่การศึกษามีผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรวมทั้งสิ้น ๑๓,๗๙๓ คน (ข้อมูล ณ วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๘) จำแนกตามระดับชั้น ดังนี้

ตารางที่ ๘ ข้อมูลผู้เรียน

ระดับชั้น	จำนวนผู้เรียน (คน)
ก่อนประถมศึกษา	๒,๘๘๙
ประถมศึกษาปีที่ ๑-๓	๕,๒๙๘
ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖	๕,๘๖๖
มัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓	๒,๖๒๙
รวม	๑๓,๗๙๓

๖.๓ ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา

ระดับสถานศึกษา (ณ วันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๖๘) มีบุคลากรรวม ๑,๕๑๔ คน ประกอบด้วย

ตารางที่ ๙ ข้อมูลบุคลากรทางการศึกษา

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)
ผู้อำนวยการโรงเรียน	๙๓
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	๑๑
ข้าราชการครู	๑,๑๑๗
บุคลากรสนับสนุนอื่น ๆ	ส่วนที่เหลือ
รวม	๑,๕๑๔

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

มีบุคลากรรวม ๘๗ คน กระจายในกลุ่ม/หน่วยงานทั้ง ๑๐ กลุ่มตามที่ระบุในหัวข้อ ๕. โดยกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษามีอัตรากำลังมากที่สุดที่ ๒๒ อัตรา

บทสรุปเชิงบริบท

ข้อมูลพื้นฐานข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ มีลักษณะพื้นที่รับผิดชอบที่หลากหลาย มีสถานศึกษาส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่กระจายตัวในพื้นที่ชนบท ขณะที่จำนวนข้าราชการครูกว่าพันคนต้องดูแลผู้เรียนเกือบ ๑๔,๐๐๐ คน หัวทั้ง ๓ อำเภอ ลักษณะโครงสร้างเช่นนี้ส่งผลโดยตรงต่อการวางแผนจัดสรรทรัพยากรและการออกแบบกลไกการช่วยเหลือสถานศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีสัดส่วนสูงเกินครึ่งหนึ่งของสถานศึกษาทั้งหมด ให้เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่ ซึ่งข้อมูลชุดนี้เป็นฐานสำคัญ ที่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. นำไปใช้ประกอบการกำหนดทิศทางการนิเทศ ติดตาม และจัดสรรทรัพยากรในหัวข้อถัดไป

๗. ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษาในสังกัด

ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญที่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ใช้ประกอบการวิเคราะห์สภาพคุณภาพการศึกษาปัจจุบัน (Baseline) เพื่อกำหนดทิศทางการนิเทศ ติดตาม และพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ประกอบด้วยผลการทดสอบระดับชาติ ๓ ประเภทหลัก ดังนี้

ตารางที่ ๑๐ ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่าน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑

สมรรถนะ	ระดับเขตพื้นที่	ระดับ สพฐ.	ระดับประเทศ
อ่านออกเสียง	๗๘.๘๗	๘๐.๐๒	๘๐.๒๘
อ่านรู้เรื่อง	๗๗.๑๔	๗๗.๐๑	๗๗.๑๖
รวมทั้ง ๒ สมรรถนะ	๗๘.๐๗	๗๘.๕๑	๗๘.๗๒

ตารางที่ ๑๑ เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๖-๒๕๖๗

สมรรถนะ	ปีการศึกษา ๒๕๖๖	ปีการศึกษา ๒๕๖๗	ผลต่าง
อ่านออกเสียง	๗๘.๐๓	๗๘.๘๗	+๐.๘๔
อ่านรู้เรื่อง	๗๘.๕๐	๗๗.๑๔	-๑.๓๖
รวมทั้ง ๒ สมรรถนะ	๗๘.๒๘	๗๘.๐๗	-๐.๒๑

ผลการประเมิน RT ป.๑ ถือเป็นจุดแข็งของเขตพื้นที่ โดยด้านการอ่านออกเสียงมีพัฒนาการดีขึ้นต่อเนื่อง แม้ด้านอ่านรู้เรื่องจะลดลงเล็กน้อย แต่ภาพรวมยังใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และระดับประเทศ

ตารางที่ ๑๒ ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

ด้าน	ระดับเขตพื้นที่	ระดับ สพฐ.	ระดับประเทศ
คณิตศาสตร์	๖๔.๑๔	๕๓.๔๕	๕๔.๔๑
ภาษาไทย	๖๗.๘๗	๖๐.๓๔	๖๑.๒๑
รวมความสามารถทั้ง ๒ ด้าน	๖๖.๐๐	๕๖.๙๐	๕๗.๘๑

ตารางที่ ๑๓ เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๖-๒๕๖๗

ด้าน	ปีการศึกษา ๒๕๖๖	ปีการศึกษา ๒๕๖๗	ผลต่าง
คณิตศาสตร์	๖๒.๔๕	๖๔.๑๔	+๑.๖๙
ภาษาไทย	๖๘.๒๘	๖๗.๘๗	-๐.๔๑
รวมความสามารถทั้ง ๒ ด้าน	๖๕.๓๖	๖๖.๐๐	+๐.๖๔

ผลการประเมิน NT ป.๓ เป็นจุดแข็งเด่นชัดของเขตพื้นที่ โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งสองด้านสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และระดับประเทศอย่างชัดเจน และมีแนวโน้มพัฒนาการเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ตารางที่ ๑๔ ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระ	ระดับเขตพื้นที่	ระดับสังกัด	ระดับประเทศ	เทียบระดับสังกัด	เทียบระดับประเทศ
ภาษาไทย	๔๔.๙๐	๔๖.๑๑	๔๗.๖๐	-๑.๒๑	-๒.๗๐
ภาษาอังกฤษ	๓๐.๔๔	๒๙.๗๒	๓๓.๕๘	+๐.๗๒	-๔.๑๗
คณิตศาสตร์	๒๒.๙๙	๒๓.๓๖	๒๔.๙๐	-๐.๓๗	-๓.๐๓
วิทยาศาสตร์	๓๒.๘๕	๓๔.๕๖	๓๕.๔๓	-๑.๗๑	-๒.๖๔
ภาพรวม	๓๒.๘๐	๓๓.๔๔	๓๕.๓๘	-๐.๖๔	-๓.๒๓

ตารางที่ ๑๕ เปรียบเทียบปีการศึกษา ๒๕๖๗-๒๕๖๘

กลุ่มสาระ	ปีการศึกษา ๒๕๖๗	ปีการศึกษา ๒๕๖๘	ผลต่าง
ภาษาไทย	๕๑.๑๑	๔๔.๙๐	-๖.๒๑
ภาษาอังกฤษ	๒๙.๓๒	๓๐.๔๔	+๑.๑๒
คณิตศาสตร์	๒๖.๑๘	๒๒.๙๙	-๓.๑๙
วิทยาศาสตร์	๔๐.๒๓	๓๒.๘๕	-๗.๓๘

ผลการทดสอบ O-NET ป.๖ ปีการศึกษา ๒๕๖๘ มีคะแนนเฉลี่ยรวมต่ำกว่าทั้งระดับสังกัดและระดับประเทศในเกือบทุกกลุ่มสาระ โดยเฉพาะวิชาภาษาไทยและวิทยาศาสตร์ที่ลดลงจากปีก่อนหน้าอย่างมีนัยสำคัญ มีเพียงวิชาภาษาอังกฤษที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าระดับสังกัดและปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน

ตารางที่ ๑๖ ผลการทดสอบ O-NET ระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระ	สัดส่วนนักเรียนที่ได้คะแนน $\geq$ ร้อยละ ๕๐
ภาษาไทย	ร้อยละ ๓๙.๒๑
ภาษาอังกฤษ	ร้อยละ ๐.๗๙
คณิตศาสตร์	ร้อยละ ๐.๙๕
วิทยาศาสตร์	ร้อยละ ๔.๔๔

จากผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ พบว่าสัดส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีผลการทดสอบ O-NET ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๕๐ ขึ้นไป ไม่บรรลุค่าเป้าหมายในทุกกลุ่มสาระ

จากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งหมดข้างต้น สามารถสรุปจุดแข็งและประเด็นท้าทายของเขตพื้นที่ได้ดังนี้

จุดแข็ง

- ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ (RT) อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงหรือสูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
- ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ (NT) สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับ สพฐ. และระดับประเทศอย่างชัดเจนในทั้งสองด้าน

ประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งพัฒนา

- ผลสัมฤทธิ์ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีแนวโน้มลดลงในหลายกลุ่มสาระ โดยเฉพาะภาษาไทยและวิทยาศาสตร์
- สัดส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ที่มีผลสัมฤทธิ์ O-NET ผ่านเกณฑ์ร้อยละ ๕๐ ยังห่างไกลจากเป้าหมายอย่างมาก โดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีสัดส่วนต่ำกว่าร้อยละ ๕

ข้อมูลชุดนี้เป็นฐานสำคัญที่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. นำมาใช้กำหนดจุดเน้นการนิเทศแบบพุ่งเป้า โดยเฉพาะการยกระดับผลสัมฤทธิ์วิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นวาระเร่งด่วน ควบคู่กับการรักษามาตรฐานจุดแข็งด้าน NT และการอ่านรู้เรื่องในระดับประถมศึกษาตอนต้นให้คงระดับต่อไปในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๘. ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘

จากโครงการทั้งหมดตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๕๔ โครงการ มีโครงการที่บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จจำนวน ๔๘ โครงการ และไม่บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จจำนวน ๖ โครงการ คิดเป็นร้อยละ ๘๘.๘๙ ของโครงการทั้งหมด สรุปผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

ตารางที่ ๑๗ กลยุทธ์ที่ ๑ เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา

ตัวชี้วัดสำคัญ	ค่าเป้าหมาย	ผลลัพธ์
อัตราการศึกษาต่อของผู้จบ ป.๖ / ม.๓	ร้อยละ ๘๐	บรรลุ (ป.๖: ร้อยละ ๑๐๐ / ม.๓: ร้อยละ ๙๖.๐๗)
นักเรียนยากจนได้รับเงินอุดหนุน	ร้อยละ ๑๐๐	บรรลุ
สถานศึกษาจัดการศึกษารูปแบบหลากหลาย	ร้อยละ ๙๐	บรรลุ (ร้อยละ ๑๐๐)
เด็กออกกลางคันกลับสู่ระบบการศึกษา	ร้อยละ ๘๐	ไม่บรรลุตัวเลขสมบูรณ์ (แต่ได้รับรางวัลผู้ปฏิบัติงานดีเด่น ระดับ สพฐ. จากโครงการ "พาน้องกลับมาเรียน")

ตารางที่ ๑๘ กลยุทธ์ที่ ๒ ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ตัวชี้วัดสำคัญ	ค่าเป้าหมาย	ผลลัพธ์
ผู้เรียนความสามารถพิเศษได้รับการส่งเสริม	ร้อยละ ๙๐	บรรลุ (ร้อยละ ๙๔.๙๕-๑๐๐)
ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไป	ร้อยละ ๙๘	บรรลุ (ร้อยละ ๑๐๐)
สัดส่วนนักเรียน ม.๓ ที่ ได้ O-NET $\geq$ ร้อยละ ๕๐	ตามเกณฑ์รายวิชา	ไม่บรรลุ (ภาษาไทย ๓๙.๒๑% / อังกฤษ ๐.๗๙% / คณิต ๐.๙๕% / วิทยาศาสตร์ ๔.๔๔%)

ตารางที่ ๑๙ กลยุทธ์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

ตัวชี้วัดสำคัญ	ค่าเป้าหมาย	ผลลัพธ์
ความสำเร็จการสนับสนุนบริหารจัดการภารกิจ ๔ ด้าน	ร้อยละ ๒๐	บรรลุ (ITA ๙๗.๙๔ คะแนน ผ่านดีเยี่ยม / PMQA ๔.๐ คะแนน ๔.๓๗ ๕๔๙)
โครงการตามแผนบรรลุค่าเป้าหมาย	ร้อยละ ๑๐๐	ไม่บรรลุ (๔๘ จาก ๕๔ โครงการ = ร้อยละ ๘๘.๘๙)

ตารางที่ ๒๐ กลยุทธ์ที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

ตัวชี้วัดสำคัญ	ค่าเป้าหมาย	ผลลัพธ์
ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจรับมือภัยคุกคาม ๔ กลุ่มภัย	ร้อยละ ๑๐๐	บรรลุ (๑๖,๖๘๒ คน = ร้อยละ ๑๐๐)

ผลสำเร็จเชิงประจักษ์ที่โดดเด่น

- ได้รับโล่เชิดชูเกียรติ "องค์กรคุณธรรมต้นแบบโดดเด่น ระดับประเทศ" ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
- คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ได้รับผลการประเมินการดำเนินงานระดับ "ดีเยี่ยม" คะแนนเต็ม ๑๐๐.๐๐ คะแนน
- สถานศึกษาผลการประเมิน SAR ระดับ "ดีเลิศ" ขึ้นไป จำนวน ๑๑๒ แห่ง จาก ๑๑๙ แห่ง คิดเป็นร้อยละ ๙๔.๑๒
- ผลการประเมิน RT ป.๑ ร้อยละ ๗๘.๐๗ สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ
- ครูและบุคลากรร้อยละ ๑๐๐ ผ่านการประเมินมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษ ตามกรอบ CEFR
- ครูผู้สอนสร้างสรรค์ผลงานวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านพหุปัญญา ๕๗ ผลงาน และงานวิจัยในชั้นเรียน ๓๙ เรื่อง
- นักเรียนได้รับเหรียญรางวัลจากการแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ รวม ๒๔๖ คน
- โครงการ "พาน้องกลับมาเรียน" สำเร็จร้อยละ ๑๐๐

จากผลการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ พบว่าจุดแข็งเด่นชัดอยู่ที่การบริหารจัดการองค์กรด้านธรรมาภิบาลและความโปร่งใส การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และความสามารถด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาตอนต้น ขณะที่ประเด็นท้าทายที่ต้องเร่งพัฒนาอย่างจริงจังคือสัดส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ O-NET ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งยังห่างไกลจากเป้าหมายมาก รวมถึงจำนวนโครงการที่ยังไม่บรรลุค่าเป้าหมายอีก ๖ โครงการ ข้อมูลนี้เป็นฐานสำคัญที่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. นำมาใช้กำหนดจุดเน้นการนิเทศแบบพุ่งเป้าและเป้าหมายเชิงปริมาณของแผนปฏิบัติการ ก.ต.ป.น. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ต่อไป

๙. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร

เพื่อกำหนดทิศทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของพื้นที่ คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ได้ดำเนินการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกขององค์กร โดยอาศัยข้อมูล ๓ ส่วน ดังนี้

๙.๑ บทวิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการสำรวจความคิดเห็นผ่านระบบออนไลน์ (Google Forms) ข้อมูล ณ วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ๑๑๓ ราย ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ๔ กลุ่มสรุปประเด็นสำคัญได้ดังนี้

ตารางที่ ๒๑ บทวิเคราะห์ผลการสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้าน	ประเด็นสำคัญที่พบ
คุณภาพผู้เรียน	เน้นทักษะการอ่านออกเขียนได้ ทักษะอาชีพ และความเหลื่อมล้ำด้านเทคโนโลยี
ครูและบุคลากร	ภาระงานธุรการที่มาก และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
การบริหารจัดการและธรรมาภิบาล	จุดแข็งด้านความโปร่งใส และความต้องการให้กระจายอำนาจมากขึ้น
ความปลอดภัย	ความกังวลเรื่องภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ยาเสพติด บุหรี่ไฟฟ้า และภัยไซเบอร์

๙.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กร (SWOT Analysis)

ตารางที่ ๒๒ ปัจจัยภายใน (Internal Factors)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ยึดหลักธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้	ความพร้อมด้านเทคโนโลยี - โครงสร้างพื้นฐาน ICT ในบางสถานศึกษายังไม่เพียงพอ
ศักยภาพบุคลากร - ครูและบุคลากรได้รับการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง	ประสิทธิภาพการนิเทศ - ยังไม่ครอบคลุมและขาดความต่อเนื่องในบางพื้นที่
ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ	ภาระงานสนับสนุน - ครูมีภาระงานธุรการนอกเหนือการสอน
ภาคีเครือข่ายเข้มแข็ง ได้รับความร่วมมือจากชุมชนและท้องถิ่น	อัตราค่าจ้าง - โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนครูและไม่ตรงวิชาเอก

ตารางที่ ๒๓ ปัจจัยภายนอก (External Factors)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค (Threats)
นโยบาย "เรียนดี มีความสุข" เอื้อต่อการลดภาระครู	โครงสร้างประชากร - อัตราการเกิดลดลงต่อเนื่อง กระทบจำนวนนักเรียน
ความก้าวหน้าทางดิจิทัล เอื้อการเข้าถึงองค์ความรู้ทุกที่ทุกเวลา	ภัยคุกคามทางสังคม - ยาเสพติด ความรุนแรง สื่อไม่เหมาะสมออนไลน์
การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน	สภาวะเศรษฐกิจครัวเรือนเปราะบาง กระทบโอกาสทางการเรียนรู้

๙.๓ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- ใช้จุดแข็งด้านธรรมาภิบาลเป็นฐานในการขยายผลไปสู่การกระจายอำนาจและลดขั้นตอนการทำงาน
- เร่งแก้ไขจุดอ่อนด้านเทคโนโลยีและอัตราค่าจ้าง โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก ผ่านกลไกเครือข่ายผั้วังพาร์

- ใช้โอกาสจากนโยบายเรียนดีมีความสุขและความก้าวหน้าทางดิจิทัล ในการลดภาระงานธุรการของครู
- เตรียมรับมืออุปสรรคเชิงโครงสร้าง โดยเฉพาะแนวโน้มจำนวนนักเรียนลดลง
- เสริมสร้างภาคีเครือข่ายความปลอดภัยร่วมกับหน่วยงานสหวิชาชีพ

๙.๔ บทสรุป

ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมข้างต้นเป็นข้อมูลฐานสำคัญลำดับสุดท้ายของส่วนที่ ๑ บทนำ ที่นำมาใช้เชื่อมโยงกับการกำหนดขอบเขตการดำเนินงาน โครงสร้างการบริหาร และกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในส่วนที่ ๒ และส่วนที่ ๓ ของแผนปฏิบัติการฉบับนี้ต่อไป โดยเฉพาะการใช้จุดแข็งด้านธรรมาภิบาลและเครือข่ายความร่วมมือเป็นฐานในการแก้ไขจุดอ่อนด้านเทคโนโลยีและอัตรากำลังของโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และผลการดำเนินงานที่น่าเสนอไว้

ส่วนที่ ๒

การบริหารแผนสู่ความสำเร็จ

๑. อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ตามกฎหมาย

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๒๐ วางกรอบอำนาจหน้าที่ด้านการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาไว้เป็น ๓ ระดับที่เชื่อมโยงกัน ดังนี้

ระดับกระทรวง กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการมีผู้ตรวจราชการทำหน้าที่ตรวจราชการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ติดตามและประเมินผลระดับนโยบาย เพื่อนิเทศให้คำปรึกษาและแนะนำเพื่อการปรับปรุงพัฒนา

ระดับสำนักงาน ให้มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลนโยบายตามภารกิจ ตลอดจนนิเทศให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อปรับปรุงพัฒนา

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) มีหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษา ในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก

ทั้งนี้จำนวนหลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการดังกล่าว เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยการดำเนินการในเรื่อง การตรวจราชการและการดำเนินการของคณะกรรมการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวง ระเบียบหรือข้อบังคับของกระทรวง หรือมติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อสภาระการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคล

โดยสรุป ตามมาตรา ๒๐ วรรค ๓ และวรรค ๔ กำหนดให้ในระดับเขตพื้นที่การศึกษา ต้องดำเนินการศึกษา วิเคราะห์วิจัย นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการบริหารและการดำเนินการ โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งเป็นฐานอำนาจโดยตรงที่ทำให้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

๒. บทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการฯ

การกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในทางปฏิบัติ อาศัยระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งมีการปรับปรุงจากฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาเป็นฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ ระเบียบฯ ฉบับเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐ (ส่วนที่ ๔ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา)

ข้อ ๒๕ กำหนดให้การติดตาม ประเมินผล และนิเทศการบริหารและการดำเนินการ มุ่งผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อเตรียมการรับการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลจากหน่วยงานภายนอก

ข้อ ๒๖ กำหนดให้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. มีอำนาจหน้าที่ ๘ ประการ ได้แก่

๑. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานมากำหนดเป็นแนวทาง ในการติดตาม ประเมินผล และนิเทศการบริหารและการดำเนินการของหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด
๒. กำหนดแนวทางการศึกษา วิเคราะห์วิจัย การบริหารและการดำเนินการของหน่วยงาน และสถานศึกษาในสังกัด
๓. พิจารณาแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษา โดยมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด
๔. ติดตาม ประเมินผลและนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผนที่กำหนด
๕. รับทราบผลการติดตาม ประเมินผล และนิเทศการบริหารและการดำเนินการตามแผน และให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
๖. ส่งเสริมให้มีการประสานการติดตาม ประเมินผลและนิเทศการศึกษากับคณะกรรมการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๗. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ตามความจำเป็น
๘. ปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมาย

๒.๒ ระเบียบฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๔ (ข้อ ๒๑)

กระทรวงศึกษาธิการได้ปรับปรุงระเบียบว่าด้วยการตรวจราชการฯ เป็นฉบับ พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อกำหนดวิธีการ ขอบเขตหน้าที่และอำนาจในการตรวจราชการ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยข้อ ๒๑ ได้ขยาย รายละเอียดอำนาจหน้าที่จากเดิม ๘ ข้อ เป็น ๙ ข้อที่ละเอียดขึ้น ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดแผน การปฏิบัติ จนถึงการรายงานผล อาทิ

- (๑) กำหนดแนวทางการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายที่คณะกรรมการกำหนด ประกอบด้วยการนำข้อมูล สารสนเทศและผลการศึกษาวิเคราะห์วิจัยมาใช้จัดทำแผนโดยการมีส่วนร่วมของทุกกลุ่มงาน การให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำแผน และการพิจารณาอนุมัติแผน
- (๒)-(๘) ครอบคลุมการดำเนินการตามแผน การให้คำปรึกษาแนะนำสถานศึกษา การแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการ และการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๙) การรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษาต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนานโยบายการศึกษา และรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษา จังหวัด (กศจ.) เพื่อทราบ

๒.๓ เปรียบเทียบสาระสำคัญของสองฉบับ

ตารางที่ ๒๔ เปรียบเทียบสาระสำคัญของสองฉบับ

ประเด็น	ระเบียบฯ พ.ศ. ๒๕๖๐	ระเบียบฯ พ.ศ. ๒๕๖๘
จำนวนข้อกำหนด	๘ ข้อ	๙ ข้อ (แบ่งย่อยละเอียดขึ้น)
จุดเน้น	กำกับ ติดตาม ตามแผน	เพิ่มความชัดเจนของกระบวนการตั้งแต่วางแผนถึงรายงานผล
การรายงานผล	รับทราบและให้ข้อเสนอแนะ	รายงานเป็นลำดับขั้นถึงระดับ กศจ. และ สพฐ. อย่างเป็นระบบ

๒.๔ การนำไปปรับใช้

จากบทบาทหน้าที่ตามระเบียบทั้งสองฉบับ คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ จึงยึดถือปฏิบัติตามระเบียบฯ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๘ เป็นหลัก โดยนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ผ่านกลไกค่านิยมองค์กร STQ ผสานหลักการผึ้งพาร์ (Bee-par) ตามที่ได้กล่าวไว้ในหลักการและเหตุผล ทั้งนี้ การขยายรายละเอียดอำนาจหน้าที่จาก ๘ ข้อเป็น ๙ ข้อในระเบียบฉบับใหม่ สอดคล้องโดยตรงกับการที่แผนฉบับนี้ต้องแยกโครงสร้างการดำเนินงานออกเป็น ๔ ระดับตามโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. เพื่อให้กระบวนการตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ จนถึงการรายงานผลมีความชัดเจนและตรวจสอบได้ในทุกชั้นของโครงสร้าง

๓. หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหา/เลือกคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

คณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา (ก.ต.ป.น.) เป็นองค์คณะบุคคลที่มาจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาในระดับพื้นที่ การได้มาซึ่งคณะกรรมการจึงต้องผ่านกระบวนการสรรหาและเลือกที่เป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘ และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง วิธีการสรรหา และการเลือกคณะกรรมการฯ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

๓.๑ องค์ประกอบของคณะกรรมการ (จำนวน ๙ คน)

ตารางที่ ๒๕ องค์ประกอบของคณะกรรมการ

ลำดับ	ตำแหน่ง	จำนวน
๑.	ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	ประธานกรรมการ
๒.	ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ	๑ คน
๓.	ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของเอกชน	๑ คน
๔.	ผู้ทรงคุณวุฒิ (ปฐมวัย/ขั้นพื้นฐาน/วิจัยและประเมินผล/บริหารการศึกษา/ศาสนา ศิลปะวัฒนธรรม)	๕ คน
๕.	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา	กรรมการและเลขานุการ

ทั้งนี้ กรณีเขตพื้นที่ การศึกษาใดไม่มีผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของเอกชน ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่ องค์ประกอบข้างต้นนี้ตรงกับรายชื่อประธานและเลขานุการที่ระบุไว้ในโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ระดับที่ ๑ ได้แก่ นายวิทยา เกษาอาจ (ประธาน) และนางนิลยา ทองศรี (เลขานุการ)

๓.๒ คุณสมบัติของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

ต้องมีสัญชาติไทย อายุไม่ต่ำกว่า ๓๐ ปีบริบูรณ์ เป็นที่ยอมรับในเรื่องความซื่อสัตย์และความยุติธรรม ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ ไม่เคยมีประวัติเสื่อมเสียทางจริยธรรม จรรยาบรรณ และการประกอบวิชาชีพ ไม่เคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก (เว้นแต่เป็นความผิดโดยประมาทหรือลหุโทษ) และไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เจ้าหน้าที่หรือผู้มีตำแหน่งใด ๆ ในพรรคการเมือง

๓.๓ กระบวนการสรรหาและเลือก

ขั้นตอนที่ ๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสรรหาและการเลือก ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการสรรหาและการเลือก จำนวน ๓-๕ คน โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประธาน ทำหน้าที่วินิจฉัยปัญหาที่เกิดจากการดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการ

ขั้นตอนที่ ๒ การสรรหาและเลือกกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของรัฐในสังกัดเลือกกันเองให้เหลือ ๑ คน หากมีคะแนนสูงสุดเท่ากันมากกว่า ๑ คน ให้ผู้ที่ได้คะแนนสูงสุดเลือกกันเองจนเหลือ ๑ คน

ขั้นตอนที่ ๓ การสรรหาและเลือกกรรมการผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานของเอกชน ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนเลือกกันเองจำนวน ๑ คน กรณีมีสถานศึกษาเอกชนเพียง ๒ แห่ง ให้ผู้บริหารเอกชนร่วมกับผู้บริหารของรัฐเลือก และกรณีมีเพียง ๑ แห่ง ให้ผู้บริหารสถานศึกษานั้นเป็นกรรมการโดยอัตโนมัติ

ขั้นตอนที่ ๔ การสรรหาและเลือกกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ประธานคณะกรรมการดำเนินการสรรหาแจ้งให้กรรมการที่ได้รับเลือกแล้ว (ผู้อำนวยการเขตพื้นที่ฯ ผู้แทนผู้บริหารรัฐ ผู้แทนผู้บริหารเอกชน และหัวหน้ากลุ่มนิเทศฯ) เสนอชื่อผู้สมควรเป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยแต่ละคนเสนอได้ไม่เกิน ๕ คน จากนั้นตรวจสอบคุณสมบัติและคัดกรองให้เหลือ ๑๐ คน ก่อนให้ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อทั้ง ๑๐ คนเลือกกันเองให้เหลือ ๕ คน

ขั้นตอนที่ ๕ การประกาศแต่งตั้ง ให้ประธานคณะกรรมการดำเนินการสรรหาและเลือก นำรายชื่อกรรมการที่ได้รับการคัดเลือกทั้งหมดเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประกาศรายชื่อผู้ได้รับการสรรหาและแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ต่อไป

๓.๔ วาระการดำรงตำแหน่ง

กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาของรัฐ ผู้แทนผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๓ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งใหม่อีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกิน ๒ วาระติดต่อกันไม่ได้ ยกเว้นประธานกรรมการและเลขานุการซึ่งดำรงตำแหน่งตามตำแหน่งราชการ ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (ประธานกรรมการ) และผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (กรรมการและเลขานุการ)

ซึ่งทั้งสองตำแหน่งนี้ดำรงอยู่ตราบเท่าที่ยังดำรงตำแหน่งทางราชการดังกล่าว โดยไม่มีการนับวาระ ๓ ปีเช่นเดียวกับกรรมการประเภทอื่น

๓.๕ การพ้นจากตำแหน่ง

นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการยังพ้นจากตำแหน่งได้ด้วยสาเหตุอื่น ได้แก่ (๑) ตาย (๒) ลาออก (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกระทรวง และ (๔) คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสองในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมด

- กรณีพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้ดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันครบวาระ โดยกรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการชุดใหม่จะเข้ารับหน้าที่
- กรณีพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการแทนภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึง ๑๘๐ วัน จะไม่ดำเนินการก็ได้ และให้ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการเดิม

กระบวนการสรรหาที่เป็นระบบและโปร่งใสดังกล่าว เป็นหลักประกันว่าคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ จะเป็นองค์คณะบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นตัวแทนจากภาคส่วนที่หลากหลาย อันเป็นฐานสำคัญของการปฏิบัติหน้าที่ตามภารกิจ ๔ ด้านที่กล่าวไว้ในโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. อย่างมีประสิทธิภาพ

๔. โครงสร้างและบทบาทผู้เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ใช้รูปแบบ "ผึ้งพาร์ (Bee-par)" จัดสถานศึกษาในสังกัดออกเป็น ๑๔ กลุ่มเครือข่ายโรงเรียน เพื่อใช้เป็นหน่วยในการขับเคลื่อนคุณภาพ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งต่อความช่วยเหลือระหว่างโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub) กับโรงเรียนร่วมพัฒนา โดยมีโครงสร้างการดำเนินงานเชื่อมโยงกัน ๔ ระดับ สอดคล้องกับที่นำเสนอไว้ในหัวข้อโครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ดังนี้

๔.๑ โครงสร้างคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ทั้ง ๔ ระดับ

ตารางที่ ๒๖ โครงสร้างคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ทั้ง ๔ ระดับ

ระดับ	องค์ประกอบ	บทบาทหลัก
๑. คณะกรรมการ ก.ต.ป.น.	๙ คน (ประธาน ผู้แทนผู้บริหารรัฐ/เอกชน ผู้ทรงคุณวุฒิ ๕ คน และเลขาธิการ)	กำหนดทิศทาง เห็นชอบแผนและเครื่องมือ ดัดสินผลการประเมินภาพรวมทั้งเขตพื้นที่การศึกษา
๒. อ.ก.ต.ป.น. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา	รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ฯ และผู้อำนวยการกลุ่มต่างๆ	กลั่นกรอง สั่งเคราะห์ ผลการดำเนินงานภาพรวมตามภารกิจ ๔ ด้านเสนอต่อ ก.ต.ป.น.

ระดับ	องค์ประกอบ	บทบาทหลัก
๓. อ.ก.ต.ป.น. ระดับกลุ่มโรงเรียน (๑๔ กลุ่ม)	ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่ม เครือข่ายโรงเรียน	เชื่อมต่อระหว่างเขตพื้นที่ กับสถานศึกษา ดำเนินเวที PLC คลัสเตอร์
๔. อ.ก.ต.ป.น. ระดับ สถานศึกษา	คณะทำงานภายในโรงเรียนแต่ ละแห่ง	ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษาของตน

๔.๒ บทบาทของผู้เกี่ยวข้องหลัก

ตารางที่ ๒๗ บทบาทของผู้เกี่ยวข้องหลัก

ผู้เกี่ยวข้อง	บทบาทหลัก
คณะกรรมการ ก.ต.ป.น.	กำหนดทิศทาง เห็นชอบแผนและเครื่องมือ ตัดสินผลการประเมินในภาพรวมทั้งเขตพื้นที่ การศึกษา
คณะอนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.)	ผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) ดำเนินเวที PLC คลัสเตอร์ เชื่อมโยงผลจากกลุ่มย่อย ทั้ง ๔ ด้าน และบันทึกผล
กรรมการประจำ ๔ ด้าน (Domain Expert)	ผู้เชี่ยวชาญประจำด้าน ให้คำปรึกษาเชิงลึก คัดกรอง Best Practice และช่วยจับคู่พัฒนา ในด้านที่รับผิดชอบ
ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่าย	ที่ปรึกษาทางวิชาการ เชื่อมโยงข้อมูล E-PRS และช่วยถอดบทเรียนร่วมกับกรรมการ ประจำด้าน
ผู้บริหารโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub)	เจ้าภาพและพี่เลี้ยงทางวิชาการ ให้ความ ช่วยเหลือโรงเรียนร่วมพัฒนาตามความ เชี่ยวชาญของตน
ผู้บริหาร/ครูโรงเรียนร่วมพัฒนา	นำเสนอสภาพจริง เข้าร่วมแลกเปลี่ยนตาม ประเด็นที่ต้องการพัฒนา และนำแผนกลับไป ปฏิบัติ

๔.๓ บทบาทกรรมการประจำ ๔ ด้าน (Domain Expert) ในเวที PLC คลัสเตอร์
ตารางที่ ๒๘ บทบาทกรรมการประจำ ๔ ด้าน (Domain Expert)

ด้าน	บทบาทในฐานะผู้เชี่ยวชาญประจำด้าน
ด้านวิชาการ	ให้คำปรึกษาด้านหลักสูตร Active Learning การอ่าน สมรรถนะ PISA และศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล เชื่อมโยงจุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์, จุดเน้นที่ ๓ ส่งเสริมการอ่านให้เป็นวิถีปฏิบัติ, จุดเน้นที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย, จุดเน้นที่ ๕ ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ และ IQA มาตรฐานที่ ๑ และ ๓
ด้านงบประมาณ	ให้คำปรึกษาการบริหารงบประมาณที่คุ้มค่า โปร่งใส การประเมิน ITA เชื่อมโยงจุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส และ IQA มาตรฐานที่ ๒
ด้านบริหารงานบุคคล	ให้คำปรึกษาการพัฒนาครู การขับเคลื่อน PLC และการสร้างนวัตกรรมวิชาชีพ เชื่อมโยงจุดเน้นที่ ๖ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และ IQA มาตรฐานที่ ๒
ด้านบริหารทั่วไป	ให้คำปรึกษาด้านความปลอดภัย ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกิจกรรมส่งเสริมสถาบันหลักของชาติ เชื่อมโยงจุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์, จุดเน้นที่ ๒ เสริมสร้างความปลอดภัย และ IQA มาตรฐานที่ ๑ และ ๒

๔.๔ แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

๑. มีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์วิจัย ยุทธศาสตร์ นโยบาย จุดเน้นของชาติ และมาตรฐานการศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
๒. กำหนดแนวทางและเป้าหมายความสำเร็จในการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจของคณะกรรมการ
๓. มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา ครอบคลุมภารกิจหลัก ๔ ด้าน
๔. มีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา
๕. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย
๖. สร้างความเข้าใจให้กับผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่ฯ ศึกษาพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง
๗. ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมภารกิจหลัก ๔ ด้าน
๘. มีส่วนร่วมในการศึกษา วิเคราะห์วิจัย และส่งเสริมให้หน่วยงานนำผลไปใช้พัฒนาต่อยอดจนกลายเป็น Best Practice
๙. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ระดมทรัพยากร และมีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงาน

- ๑๐.สรุป รวบรวมข้อมูล และประมวลผลที่ได้จากการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษา
- ๑๑.เสนอสรุปรายงานผลต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.
- ๑๒.รับทราบผลการดำเนินการและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ๑๓.ประสานงานการตรวจราชการกับผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการและคณะติดตามในทุก
ระดับ
- ๑๔.ปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

๔.๕ แนวทางการดำเนินงานของ อ.ก.ต.ป.น. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับกลุ่มโรงเรียน และระดับสถานศึกษา

ทั้งสามระดับ (ระดับที่ ๒, ๓ และ ๔ ตามหัวข้อ ๒.๔.๑ โครงสร้างคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. ทั้ง ๔ ระดับ) ดำเนินงานในลักษณะคู่ขนานกัน โดยมีขั้นตอนหลักร่วมกัน ได้แก่

๑. แต่งตั้งคณะกรรมการของระดับตน
๒. จัดทำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา
๓. ศึกษาวิเคราะห์การบริหารงานทั้ง ๔ ด้านตามแผนปฏิบัติการ
๔. ประสานเครือข่ายทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ
๕. ดำเนินการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลตามปฏิทินที่กำหนด
๖. ประเมินผลและเสนอผลการดำเนินงานตามลำดับชั้นสู่ ก.ต.ป.น.
๗. ปรับปรุงสรุปผลและรายงานผลประจำปี
๘. เผยแพร่รายงานผลต่อสาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

๔.๖ บทสรุป

โครงสร้างและบทบาทผู้เกี่ยวข้องข้างต้นสะท้อนหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมและการกระจายอำนาจ ซึ่งทำให้การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาเข้าถึงสถานศึกษาทุกระดับได้อย่างทั่วถึง ไม่กระจุกตัวอยู่ที่ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพียงลำพัง สอดคล้องกับโครงสร้างบุคคลที่ระบุไว้ในหัวข้อ ๑.๕.๑ ผู้บริหารระดับสูง และหัวข้อ ๑.๕.๒ กลุ่ม/หน่วยงานภายใน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรทุกระดับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาถูกจัดเข้าสู่โครงสร้าง ก.ต.ป.น. อย่างเป็นทางการโดยไม่มีการตั้งตำแหน่งซ้อนทับใหม่ และทุกบทบาทล้วนเชื่อมโยงกับจุดเน้นทั้ง ๗ ประการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ จุดเน้นที่ ๑ ปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ จุดเน้นที่ ๒ เสริมสร้างความปลอดภัย จุดเน้นที่ ๓ ส่งเสริมการอ่านให้เป็นวิถีปฏิบัติ จุดเน้นที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย จุดเน้นที่ ๕ ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ จุดเน้นที่ ๖ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และจุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส

๕. ขอบเขตการดำเนินงาน: ภารกิจหลัก ๔ ด้าน เชื่อมโยงจุดเน้น ๗ ประการ

คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ใช้จุดเน้นทั้ง ๗ ประการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นแกนหลักในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา โดยเชื่อมโยงกับภารกิจหลัก ๔ ด้าน (ตามที่ระบุไว้ในหัวข้อ ๑.๕.๔ โครงสร้างการดำเนินงานของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น.) และมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน (IQA) เพื่อให้การนิเทศมีทิศทางชัดเจนและไม่ซ้ำซ้อนกับงานประกันคุณภาพที่สถานศึกษาดำเนินการอยู่แล้ว

๕.๑ ตารางเชื่อมโยงภารกิจหลัก ๔ ด้าน กับจุดเน้น ๗ ประการ

ตารางที่ ๒๙ ตารางเชื่อมโยงภารกิจหลัก ๔ ด้าน กับจุดเน้น ๗ ประการ

ภารกิจหลัก	จุดเน้นที่เชื่อมโยง	สาระสำคัญของการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศ
ด้านวิชาการ	- จุดเน้นที่ ๑ ปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ (มิติหลักสูตร) - จุดเน้นที่ ๓ ส่งเสริมการอ่านให้เป็นวิถีปฏิบัติ - จุดเน้นที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย - จุดเน้นที่ ๕ ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ	หลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการประวัติศาสตร์/หน้าที่พลเมือง การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การส่งเสริมการอ่าน และการพัฒนาผู้เรียนรายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ
ด้านบริหารงานบุคคล	จุดเน้นที่ ๖ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ข้ามเครือข่าย
ด้านงบประมาณ	จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส (มิติความโปร่งใส)	ความคุ้มค่าและความโปร่งใสของการบริหารงบประมาณ การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT/ITA)
ด้านบริหารทั่วไป	- จุดเน้นที่ ๑ ปลูกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ (มิติกิจกรรม) - จุดเน้นที่ ๒ เสริมสร้างความปลอดภัย - จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส (มิติเทคโนโลยี/AI และประกันคุณภาพ)	กิจกรรมส่งเสริมความรักในสถาบันหลักของชาติ ความปลอดภัยในสถานศึกษาทุกรูปแบบ การใช้เทคโนโลยี/AI ในการบริหารจัดการ และงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน (e-IQA)

ข้อสังเกตสำคัญ จุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ และจุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส เป็นจุดเน้น ๒ ประการที่เชื่อมโยงกับภารกิจมากกว่า ๑ ด้านพร้อมกัน คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จึงแบ่งการติดตามออกเป็นมิตีย่อยที่ชัดเจน ดังนี้

จุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ แบ่งเป็น

- **มิติหลักสูตร (ด้านวิชาการ)** - พิจารณาว่าสถานศึกษาได้บูรณาการเนื้อหาความรักในสถาบันหลักของชาติและการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เข้าไปในหลักสูตรสถานศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบหรือไม่ ผ่านแนวทาง "ประวัติศาสตร์วิถีใหม่" ที่ใช้ Active Learning ร่วมกับการสืบค้นทางประวัติศาสตร์ ๕ ขั้นตอน (Historical Inquiry)
- **มิติกิจกรรม (ด้านบริหารทั่วไป)** - พิจารณากิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมความรักในสถาบันหลักของชาติ เช่น กิจกรรมวันสำคัญ ลูกเสือ-เนตรนารี จิตอาสา

จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส แบ่งเป็น

- **มิติความโปร่งใส (ด้านงบประมาณ)** - พิจารณาความคุ้มค่าโปร่งใสของการบริหารงบประมาณ ผลการประเมิน ITA และการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะผ่านเว็บไซต์ (OIT)
- **มิติเทคโนโลยี/AI และประกันคุณภาพ (ด้านบริหารทั่วไป)** - พิจารณานำเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์มาใช้ในการจัดการและจัดการเรียนรู้ครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน ควบคู่กับผลการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในผ่านระบบ e-IQA

การแยกมิติเช่นนี้ช่วยให้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ประเมินจุดเน้นทั้งสองได้ครบทุกแง่มุม โดยไม่ทับซ้อนกัน และสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างงานเทคโนโลยีกับงานประกันคุณภาพการศึกษาที่เป็นเนื้อเดียวกันในทางปฏิบัติ

๕.๒ รายละเอียดจุดเน้นการจัดการศึกษา ๗ ประการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

จุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ มุ่งเน้นการน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษา ๔ ด้าน มาสู่การปฏิบัติ ผ่านการยกระดับหลักสูตรสถานศึกษาให้บรรจุการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นแบบ Active Learning ควบคู่กับกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่บ่มเพาะความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ท้องถิ่น

จุดเน้นที่ ๒ เสริมสร้างความปลอดภัย ติดตามความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมาตรการรับมือภัยคุกคามในสถานศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อให้สถานศึกษาปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้

จุดเน้นที่ ๓ ส่งเสริมการอ่านให้เป็นวิถีปฏิบัติ นิเทศการจัดกิจกรรมที่พัฒนาความสามารถด้านการอ่าน การสื่อสาร และการจับใจความของผู้เรียนทุกระดับชั้น เพื่อเป็นรากฐานของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จุดเน้นที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Assessment for Learning) ที่ตอบสนองความถนัดและความสนใจของผู้เรียน

จุดเน้นที่ ๕ ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ ติดตามการส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (Personalized Learning) การพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และการเตรียมความพร้อมด้านสมรรถนะความฉลาดรู้ตามแนวทาง PISA

จุดเน้นที่ ๖ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ส่งเสริมการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ข้ามเครือข่าย เพื่อพัฒนาครูให้เป็นนวัตกรรมและผู้นำทางวิชาการ

จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส มุ่งเน้นการยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและปัญญาประดิษฐ์ (AI) ครอบคลุมภารกิจหลัก ๔ ด้าน ควบคู่กับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน (e-IQA) และการยกระดับความโปร่งใส (ITA/OIT) เพื่อลดภาระงานครูและสร้างธรรมาภิบาลที่ตรวจสอบได้

๕.๓ ความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน (IQA)

การกำหนดขอบเขตการดำเนินงานข้างต้น ยึดโยงกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง ๓ มาตรฐาน กล่าวคือ

- **มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน** - เชื่อมโยงกับจุดเน้นที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕
- **มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ** - เชื่อมโยงกับจุดเน้นที่ ๒, ๖, ๗
- **มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ** - เชื่อมโยงกับจุดเน้นที่ ๑, ๔, ๕

ทั้งนี้จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส ในมิติประกันคุณภาพ ถือเป็นจุดเชื่อมโยงตรงกับมาตรฐานที่ ๒ อย่างชัดเจนที่สุด เนื่องจากผลการประเมินตนเอง (SAR) ผ่านระบบ e-IQA เป็นเครื่องมือหลักที่ใช้สะท้อนคุณภาพของกระบวนการบริหารและการจัดการของสถานศึกษาโดยตรง

๕.๔ บทสรุป

การเชื่อมโยงภารกิจหลัก ๔ ด้าน จุดเน้น ๗ ประการ และมาตรฐาน IQA เข้าด้วยกันในลักษณะเมทริกซ์เช่นนี้ ทำให้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. สามารถออกแบบเครื่องมือนิเทศเพียงชุดเดียวที่ตอบทั้งงาน ก.ต.ป.น. และงานประกันคุณภาพภายในไปพร้อมกัน โดยไม่สร้างภาระเอกสารซ้ำซ้อนแก่สถานศึกษา สอดคล้องกับหลักการที่ระบุไว้ในหลักการและเหตุผล ที่มุ่งให้การติดตามตรวจสอบเป็นกลไกยกระดับคุณภาพการศึกษามากกว่าเป็นภาระงานเพิ่มเติม ทั้งนี้รายละเอียดของเครื่องมือนิเทศบูรณาการที่นำกรอบขอบเขตนี้ไปใช้จริงในภาคสนาม จะกล่าวถึงในส่วนกระบวนการดำเนินงานต่อไป

ส่วนที่ ๓

กระบวนการดำเนินงาน

๑. หลักการและแนวคิด

กระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ วางอยู่บนฐานคิดสองชั้นที่ทำงานประสานกัน ได้แก่ ค่านิยมองค์กร STQ ซึ่งกำหนดทิศทางและพฤติกรรมการทำงาน และหลักการ ผีงพาร์ (BEE-par) ซึ่งเป็นกลไกที่แปลงค่านิยมดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติจริงในภาคสนาม สอดคล้องกับจุดเปลี่ยนสำคัญของแผนฉบับนี้ที่ปรับบทบาทคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จากผู้ตรวจสอบมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ที่หนุนเสริมการทำงานของสถานศึกษาอย่างกลายามิตร

๑.๑ ค่านิยมองค์กร STQ

STQ เป็นค่านิยมร่วมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๑ ที่ใช้กำหนดทิศทางการทำงานของบุคลากรทุกระดับ ประกอบด้วย ๓ มิติ

ตารางที่ ๓๐ ค่านิยมองค์กร STQ

อักษร	ความหมาย	สาระสำคัญ
S	Service Mind	การให้บริการด้วยจิตบริการและความเป็นกลายามิตร มุ่งสนับสนุนช่วยเหลือมากกว่าการตรวจสอบจับผิด
T	Teamwork & Techno	การทำงานเป็นทีมควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี และข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน
Q	Quality	การมุ่งคุณภาพของงาน สถานศึกษา ครู บุคลากร และผู้เรียนเป็นเป้าหมายปลายทาง

๑.๒ หลักการผีงพาร์ (BEE-par)

ผีงพาร์ (BEE-par) เป็นหลักการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาที่เน้นการพึ่งพา เกื้อกูล แบ่งบทบาท และร่วมสร้างผลลัพธ์เชิงคุณค่า ผ่านการจับคู่ระหว่างโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub) กับโรงเรียนร่วมพัฒนา มีความหมายตามตัวอักษร ดังนี้

ตารางที่ ๓๑ หลักการผีงพาร์ (BEE-par)

อักษร	คำเต็ม	ความหมาย
B	Belief	การสร้างเชื่อมั่นและความศรัทธาในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการสร้างเครือข่ายการศึกษา
E	Alternative Education	การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้นวัตกรรม การศึกษาทางเลือกเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน
E	Empirical Assessment	การประเมินเชิงประจักษ์ในรูปแบบเครือข่าย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
Par	Participation	การมีส่วนร่วมขององค์คณะ ก.ต.ป.น./อ.ก.ต.ป.น. โรงเรียนพี่เลี้ยง และโรงเรียนร่วมพัฒนาในทุกขั้นตอน

๑.๓ ความสัมพันธ์ระหว่าง STQ และ BEE-par

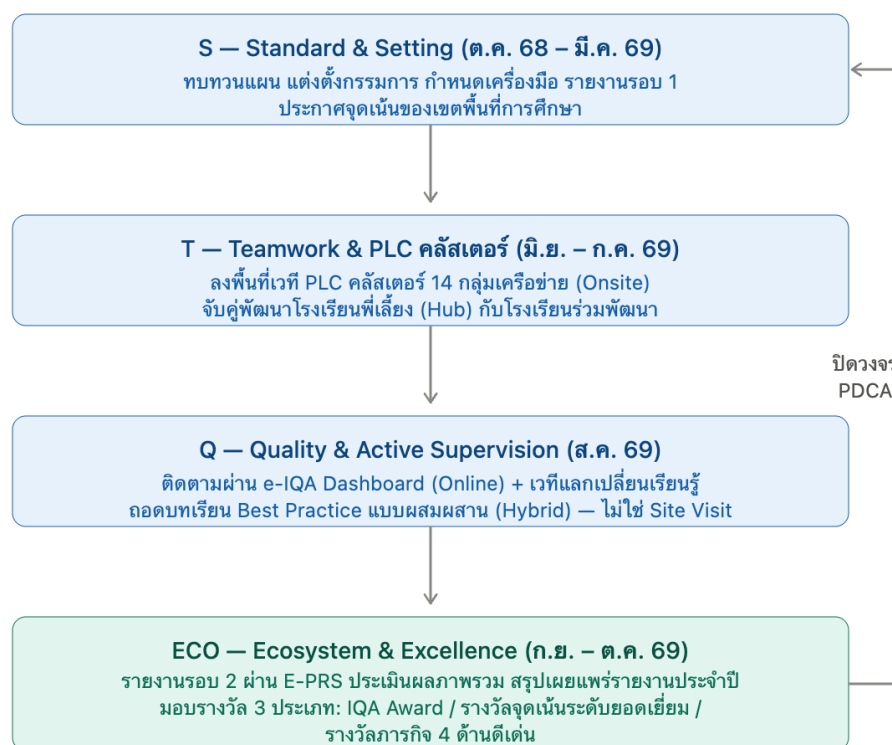
STQ ทำหน้าที่เป็น "ค่านิยมร่วม" ที่กำหนดทิศทางการทำงาน ส่วนฝั่งพาร์ (BEE-par) ทำหน้าที่เป็น "หลักการขับเคลื่อนร่วม" ที่ช่วยแปลงค่านิยมดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ โดยมีความเชื่อมโยงกันในแต่ละมิติ ดังนี้

- **มิติ Service** สอดคล้องกับ BEE-par ด้าน Belief และ Participation เพราะการบริการเชิงพัฒนาต้องเริ่มจากความเชื่อมั่นว่าการสนับสนุนสถานศึกษาจะนำไปสู่คุณภาพการศึกษา และต้องดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมและการช่วยเหลือแบบกัลยาณมิตร
- **มิติ Team & Techno** สอดคล้องกับ BEE-par ด้าน Alternative Education, Empirical Assessment และ Participation เพราะการทำงานเป็นทีมต้องอาศัยการแบ่งบทบาท เครือข่าย เทคโนโลยี ข้อมูลสารสนเทศ และนวัตกรรมทางการศึกษาในการขับเคลื่อนงานให้เกิดผลจริง
- **มิติ Quality** สอดคล้องกับ BEE-par ด้าน Empirical Assessment และ Participation เพราะการมุ่งคุณภาพต้องอาศัยข้อมูลเชิงประจักษ์ การประเมินผลที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการนำผลไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๑.๔ การนำไปใช้ในกระบวนการดำเนินงาน

กรอบคิด STQ ผสานฝั่งพาร์ (BEE-par) ข้างต้น เป็นฐานที่ใช้ออกแบบกระบวนการดำเนินงานทั้งหมดในส่วนนี้ กล่าวคือ

- **การดำเนินงานผ่านเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์** เป็นรูปธรรมของหลักการมีส่วนร่วม (Participation) และการประเมินเชิงประจักษ์ (Empirical Assessment) ที่นำโรงเรียนพี่เลี้ยงและโรงเรียนร่วมพัฒนามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- **ปฏิทินการดำเนินงาน ๔ ระยะ** จัดวางกิจกรรมตามลำดับตัวอักษร S-T-Q-ECO ให้สอดคล้องกับค่านิยม STQ และเพิ่มระยะที่ ๔ ด้าน Ecosystem & Excellence เพื่อปิดวงจรคุณภาพ PDCA และสร้างความยั่งยืนให้ระบบนิเวศการเรียนรู้

ภาพที่ ๒ แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง STQ และ BEE-par

ด้วยกรอบคิดนี้ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. จึงมิใช่เพียงกระบวนการทางธุรการที่ทำตามปฏิทิน แต่เป็นกลไกที่มีฐานคิดรองรับชัดเจน ทั้งในเชิงค่านิยมและเชิงปฏิบัติการ พร้อมสำหรับนำไปสื่อสารทำความเข้าใจแก่ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในช่วงต้นปีงบประมาณต่อไป

๒. การดำเนินงานผ่านเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์

๒.๑ หลักการและแนวคิด

การลงพื้นที่ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในระยะที่ ๒ (มิถุนายน–กรกฎาคม ๒๕๖๙) จัดในรูปแบบเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์ ใช้เวลาประมาณครึ่งวัน (๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที) ต่อ ๑ กลุ่มเครือข่าย โดยใช้โรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub) เป็นสถานที่จัด ดำเนินการแบบผสมระหว่างวงรวมและกลุ่มย่อยตามภารกิจ ๔ ด้าน เพื่อให้ได้ทั้งภาพรวมของคลัสเตอร์และการแลกเปลี่ยนเชิงลึกรายด้าน

มีคณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. (อ.ก.ต.ป.น.) เป็นผู้อำนวยการกระบวนการในภาพรวม และคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ประจำ ๔ ด้านเป็นที่ปรึกษาเฉพาะทางในกลุ่มย่อยแต่ละด้าน เวทีนี้บูรณาการงานของ ก.ต.ป.น. (ภารกิจ ๔ ด้าน) เข้ากับงานประกันคุณภาพภายใน (IQA) ในคราวเดียว เพื่อลดความซ้ำซ้อนและไม่เพิ่มภาระเอกสารทั้งต่อคณะกรรมการและสถานศึกษา

เวทีนี้เน้นการช่วยเหลือกันบนหลักกัลยาณมิตร ไม่ใช้การตรวจสอบหรือให้คะแนน ตามแนวคิด "เก่งคนเดียวไม่พอ ต้องเก่งไปทั้งกลุ่ม" ซึ่งสอดคล้องกับหลักการฝังพาร์ (BEE-par) ที่เน้นการพึ่งพาเกื้อกูล และร่วมสร้างผลลัพธ์เชิงคุณค่าระหว่างโรงเรียนที่เลี้ยงกับโรงเรียนร่วมพัฒนา

๒.๒ การไหลของผลลัพธ์ในเวที

เวที PLC ครึ่งวันออกแบบให้แต่ละช่วงส่งผลลัพธ์ต่อกันเป็นทอด เริ่มจากวงรวมที่ได้ "โจทย์" ส่งให้กลุ่มย่อยหา "ทางออก" แล้วกลับมาที่วงรวมเพื่อรวมเป็น "ข้อตกลง" โดยจบเวทีแล้วคลัสเตอร์จะมีผลลัพธ์รูปธรรม ๓ ชิ้น ดังนี้

ตารางที่ ๓๒ ผลลัพธ์รูปธรรมของเวที PLC

ช่วง (รูปแบบ)	ผลลัพธ์หลัก	ผลลัพธ์รูปธรรมที่นำไปใช้ต่อ
๑. สะท้อนภาพรวม (วงรวม)	โจทย์ร่วมของคลัสเตอร์	บัญชีจัดอันดับด้านเร่งด่วน (Priority List) - ทั้งกลุ่มจัดอันดับว่า ๔ ด้าน ด้านใดต้องเร่งช่วยก่อน-หลัง เพื่อให้กลุ่มย่อยรู้น้ำหนักที่ควรลงแรง
๒. แลกเปลี่ยนเชิงลึก + จับคู่ (กลุ่มย่อย ๔ ด้าน)	ทางออกรายด้าน	ปฏิทินช่วยเหลือรายเดือน (Support Timeline) ระบุคู่พัฒนาจะช่วยเหลือเรื่องใด เดือนใด (ก.ค.-ก.ย.) และตัวชี้วัดความสำเร็จ พร้อมคลัง Best Practice รายด้านที่คิดไว้ขยายผล
๓. นำเสนอผล + สรุป (วงรวม)	ข้อตกลงร่วมของคลัสเตอร์	แผนพัฒนาคลัสเตอร์ ๑ หน้า (Cluster Action Plan) รวมปฏิทินทุกด้าน เป็นแผนเดียว ระบุเจ้าภาพ คู่พัฒนา ผู้รับผิดชอบติดตาม และวันติดตาม

๒.๓ บทบาทของผู้เข้าร่วมเวที

ตารางที่ ๓๓ บทบาทของผู้เข้าร่วมเวที

ผู้เข้าร่วม	บทบาทในเวที PLC
คณะอนุกรรมการ ก.ต.ป.น. (อ.ก.ต.ป.น.)	ผู้อำนวยกระบวนการ (Facilitator) ในภาพรวม ดำเนินเวทีวงรวม กำกับเวลา เชื่อมโยงผลจากกลุ่มย่อยทั้ง ๔ ด้าน สรุปประเด็นร่วม และบันทึกผล
คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ประจำ ๔ ด้าน	ผู้เชี่ยวชาญประจำด้าน (Domain Expert) ประจำมกลุ่มย่อยแต่ละด้าน นำวง แลกเปลี่ยนเชิงลึก ให้คำปรึกษา คัดกรอง Best Practice และช่วยจับคู่พัฒนา ในด้านที่รับผิดชอบ

ผู้เข้าร่วม	บทบาทในเวที PLC
ผู้บริหารโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub)	เจ้าภาพและพี่เลี้ยงทางวิชาการ (Mentor) จัดสถานที่ และช่วยเหลือโรงเรียนร่วมพัฒนา ในด้านที่ตนเชี่ยวชาญ
ผู้บริหารโรงเรียนร่วมพัฒนา	ผู้สะท้อนและผู้รับการหนุนเสริม นำเสนอ สภาพจริง เข้าร่วมมุกกลุ่มย่อยตามประเด็น ที่ต้องการพัฒนา และนำแผนกลับไปปฏิบัติ
ครูแกนนำ/ครูวิชาการ	ผู้ปฏิบัติและผู้ให้ข้อมูลหน้างาน แยกเข้ามุก กลุ่มย่อยตามด้านที่รับผิดชอบ แลกเปลี่ยน เทคนิคและร่องรอยการจัดการเรียนรู้
ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มเครือข่าย	ผู้ให้คำปรึกษาทางวิชาการ (Academic Advisor) หนุนเวียนสนับสนุนกลุ่มย่อย เชื่อมโยงข้อมูล E-PRS/e-IQA และช่วยถอดบทเรียน
ประธานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน	ผู้ประสานและผู้รับรองข้อตกลง ประสาน การเข้าร่วม ร่วมกำหนดคู่พัฒนา และลงนาม รับรองข้อตกลงร่วม (Commitment) ของคลัสเตอร์

๒.๔ กำหนดการโดยสรุปของเวที PLC คลัสเตอร์ (ครึ่งวัน ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)

ตารางที่ ๓๔ สรุปเวที PLC คลัสเตอร์

ช่วงเวลา	รูปแบบ	กิจกรรมหลัก
ช่วงต้น	วงรวม	เปิดเวที สะท้อนภาพรวม จัดทำบัญชีจัด อันดับด้านเร่งด่วน (Priority List)
ช่วงกลาง	กลุ่มย่อย ๔ ด้าน	แลกเปลี่ยนเชิงลึกตามภารกิจ จับคู่พัฒนา Hub-ร่วมพัฒนา จัดทำปฏิทินช่วยเหลือราย เดือน
ช่วงท้าย (๑๑.๔๕-๑๒.๐๐ น.)	วงรวม	นำเสนอผล สรุปข้อตกลงร่วม จัดทำ แผนพัฒนาคลัสเตอร์ ๑ หน้า ปิดเวทีและนัด หมายติดตามระยะถัดไป (ผ่านระบบ ก. ต.ป.น. ออนไลน์ / QR เข้าระบบ)

๒.๕ เครื่องมือที่ใช้ในเวที PLC คลัสเตอร์

เครื่องมือนิเทศบูรณาการที่ใช้ประกอบด้วย ๒ ระดับ

- **ระดับที่ ๑ แบบบันทึกเวที PLC คลัสเตอร์ (ระดับกลุ่มเครือข่าย)** ใช้เป็นเครื่องมือหลักใน ระยะที่ ๒ บันทึกครั้งเดียวต่อการลงพื้นที่ ๑ คลัสเตอร์ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการ ช่วยเหลือสนับสนุนร่วมกัน โดยยังไม่เป็นการตัดสินระดับคุณภาพ
- **ระดับที่ ๒ แบบสรุปผลการประเมินรายโรงเรียน (ระดับสถานศึกษา)** ใช้ในระยะที่ ๓ ภายหลังสถานศึกษารายงานจุดเน้นในระบบ E-PRS ครบถ้วน โดยระบบ ก.ต.ป.น. ออนไลน์ ดึงคะแนนมาแสดงผลอัตโนมัติ คณะกรรมการเพียงยืนยันรับรองรอยและสรุประดับ ไม่ต้อง กรอกซ้ำ

๒.๖ บทสรุป

เวที PLC คลัสเตอร์เป็นจุดปฏิบัติการจริงที่รวมเนื้อหาสามส่วนสำคัญของแผนเข้าด้วยกัน คือ จุดเน้น ๗ ประการที่เชื่อมโยงกับการกิจ ๔ ด้าน เป็นกรอบเนื้อหาที่ใช้พูดคุยในแต่ละมูกลุ่มย่อย โครงสร้างบทบาทผู้เกี่ยวข้องกำหนดว่าใครทำหน้าที่ใดในเวที และปฏิทินการดำเนินงานทั้ง ๔ ระยะ กำหนดว่าเวทีนี้จะเกิดขึ้นเมื่อใดในภาพรวมทั้งปี ผลลัพธ์ที่ได้จากเวที โดยเฉพาะแผนพัฒนาคลัสเตอร์ ๑ หน้า จะถูกใช้เป็นเอกสารอ้างอิงหลักสำหรับการติดตามในระยะถัดไป และเป็นวัตถุดิบสำคัญของการรายงานผลประจำปีต่อไป

๓. ปฏิทินการดำเนินงาน ๔ ระยะ

เพื่อให้การนิเทศสอดคล้องกับสภาพจริงในพื้นที่ และเป็นไปตามกรอบระยะเวลา ของปีงบประมาณ (๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ดำเนินการ ผ่านเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์ระดับกลุ่มเครือข่ายโรงเรียน โดยแบ่ง การดำเนินงานเป็น ๔ ระยะ ตามลำดับตัวอักษร S-T-Q-ECO ให้สอดคล้องกับค่านิยมองค์กร STQ และปิดท้ายด้วยระยะที่เพิ่มขึ้นมาเพื่อสร้างความยั่งยืนให้ระบบนิเวศการเรียนรู้ ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ ปฏิทินการดำเนินงานภาพรวม ๔ ระยะ

ระยะ	ชื่อระยะ	ช่วงเวลา	สาระสำคัญ
ระยะที่ ๑	S - Standard & Setting	ต.ค. ๒๕๖๘ – มี.ค. ๒๕๖๙	ทบทวนแผนและจุดเน้น แต่งตั้ง คณะกรรมการ/คณะทำงาน กำหนด แนวทาง เครื่องมือ และเกณฑ์การประเมิน ประกาศจุดเน้นของเขตพื้นที่การศึกษา และ สถานศึกษารายงานผลรอบที่ ๑ ผ่านระบบ E-PRS
ระยะที่ ๒	T - Teamwork & PLC คลัสเตอร์	มิ.ย. – ก.ค. ๒๕๖๙	จัดเวที PLC คลัสเตอร์แบบลงพื้นที่จริง (Onsite) ครบทั้ง ๑๔ กลุ่มเครือข่าย โรงเรียน จัดคู่พัฒนาโรงเรียนพี่เลี้ยง (Hub) กับโรงเรียนร่วมพัฒนา

ระยะ	ชื่อระยะ	ช่วงเวลา	สาระสำคัญ
ระยะที่ ๓	Q - Quality & Active Supervision	ส.ค. ๒๕๖๙	ติดตามความก้าวหน้าผ่านระบบ e-IQA Dashboard (Online) ผสมผสานกับเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียน Best Practice (Hybrid) เพื่อหนุนเสริมและขยายผลองค์ความรู้ระหว่างคลัสเตอร์ โดยไม่ใช้การลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมโดยตรง
ระยะที่ ๔	ECO — Ecosystem & Excellence	ก.ย. – ต.ค. ๒๕๖๙	สถานศึกษารายงานผลรอบที่ ๒ ประเมินผลภาพรวมผ่านระบบ E-PRS สรุปและเผยแพร่รายงานผลการดำเนินงานประจำปี พร้อมมอบรางวัล IQA Award

ตารางที่ ๓๖ ปฏิทินการดำเนินงานรายเดือน

กิจกรรมหลัก	ระยะ	ช่วงเวลาดำเนินการ
วิเคราะห์ฐานข้อมูล SAR ปีที่ผ่านมา และจัดกลุ่มสถานศึกษา	ระยะ ๑ (S)	ต.ค. – ธ.ค. ๒๕๖๘
ประชุมชี้แจงคู่มือ IQA และเตรียมระบบ e-IQA	ระยะ ๑ (S)	พ.ย. – ม.ค.
จัดทำเครื่องมือ PLC คลัสเตอร์และปฏิทินลงพื้นที่	ระยะ ๑ (S)	ม.ค. – มี.ค. ๒๕๖๙
ลงพื้นที่ในเทศแบบ PLC คลัสเตอร์ ๑๔ กลุ่มเครือข่าย	ระยะ ๒ (T)	มี.ย. – ก.ค.
ตรวจสอบร่องรอยระยะต้นผ่าน e-IQA และให้ Feedback	ระยะ ๒ (T)	ก.ค.
ติดตามความก้าวหน้าผ่าน e-IQA Dashboard	ระยะ ๓ (Q)	ส.ค.
เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียน Best Practice	ระยะ ๓ (Q)	ส.ค.
สถานศึกษารายงานจุดเน้นในระบบ E-PRS	ระยะ ๓ (Q)	ส.ค.
ระบบประมวลผลคุณภาพ ๔ ด้านจาก E-PRS	ระยะ ๔ (ECO)	ก.ย.
ประเมินและรับรองผลสัมฤทธิ์ (SAR ดีเลิศ $\geq ๘๕\%$)	ระยะ ๔ (ECO)	ก.ย.
มอบรางวัล IQA Award และขยายผล Best Practice	ระยะ ๔ (ECO)	ก.ย.
สรุปผลและจัดทำรายงานประจำปี	ระยะ ๔ (ECO)	ก.ย. – ต.ค.

๓.๑ การปิดวงจรคุณภาพ PDCA

เมื่อสิ้นสุดระยะที่ ๔ รายงานผลการดำเนินงานประจำปีที่ได้จะถูกใช้เป็นข้อมูลฐาน (Baseline) สำหรับการวิเคราะห์และกำหนดทิศทางการพัฒนาปฏิบัติการในปีงบประมาณถัดไป กล่าวคือ ผลจากระยะ ECO ของปีนี้จะย้อนกลับไปเป็นจุดตั้งต้นของระยะ S ในปีถัดไป ปิดวงจรคุณภาพ PDCA อย่างต่อเนื่อง ทำให้การขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ แต่พัฒนาต่อยอด

ขึ้นทุกปีบนฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะสมไว้ สอดคล้องกับหลักการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นเป้าหมายปลายทางของค่านิยม STQ ผสานหลักการฝั่งพาร์ (BEE-par)

๔. การรายงานผลและการนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง

ผลจากเวที PLC คลัสเตอร์ในระยะที่ ๒ และผลการติดตามผ่านระบบ e-IQA ในระยะที่ ๓ ไม่ได้จบลงเพียงแค่ตัวเลขหรือระดับคุณภาพ แต่ต้องผ่านกระบวนการรายงานที่มีลำดับขั้นชัดเจน ก่อนจะถูกนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาในปีถัดไป โดยแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอนหลัก ดังนี้

๔.๑ ขั้นที่ ๑ การตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลจากทุกแหล่งถูกนำมารวมกันในขั้นตอนนี้ ทั้งผลจากเวที PLC คลัสเตอร์ในระยะที่ ๒ ผลการประมวลคุณภาพ ๔ ด้านจากระบบ E-PRS ในระยะที่ ๓ และร่องรอยหลักฐานตามประเด็นพิจารณาต่างๆ ที่คณะกรรมการกำหนดไว้ คณะทำงานตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล ก่อนส่งต่อไปสังเคราะห์

๔.๒ ขั้นที่ ๒ การสังเคราะห์และจัดทำรายงานตามภารกิจ ๔ ด้าน

นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบในขั้นที่ ๑ มาสังเคราะห์แยกตามภารกิจหลัก ๔ ด้าน โดยกลุ่มงานที่รับผิดชอบแต่ละด้านพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลและวิธีสังเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะงานของตน ไม่ยึดรูปแบบตายตัวเดียวกันทุกด้าน แต่ทุกด้านต้องสรุปให้เห็นจุดแข็ง ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา พร้อมอ้างอิงร่องรอยหลักฐานประกอบเสมอ

- **ด้านวิชาการ** อาศัยข้อมูลจากการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในเวที PLC คลัสเตอร์เป็นหลัก ประกอบกับผลการทดสอบและประเมินระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เช่น RT NT หรือ O-NET แล้วแต่ช่วงชั้นที่พิจารณา นำข้อมูลทั้งสองส่วนมาอ่านร่วมกันเพื่อดูว่าสิ่งที่ครูทำในห้องเรียน กับผลลัพธ์ที่ผู้เรียนได้ไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ แล้วจึงสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการที่จับต้องได้
- **ด้านงบประมาณ** บูรณาการทำงานร่วมกับกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ใช้ข้อมูลการเบิกจ่ายและการบริหารพัสดุของสถานศึกษาเป็นฐาน ควบคู่กับร่องรอยความโปร่งใสที่เก็บระหว่างนิเทศ เพื่อประมวลเป็นภาพรวมว่าเขตพื้นที่การศึกษาใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้มากน้อยเพียงใด
- **ด้านบริหารงานบุคคล** เก็บข้อมูลสมรรถนะครูและความต้องการพัฒนาตนเองรายบุคคล ผ่านทั้งการสังเกตหน้างานและแบบสำรวจที่สถานศึกษากรอกเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อมองเห็นว่าครูในเขตพื้นที่ยังขาดทักษะด้านใด และควรจัดการอบรมหรือระบบพี่เลี้ยงแบบใดจึงจะตอบโจทย์จริง
- **ด้านบริหารทั่วไป** ใช้ข้อมูลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเครือข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นหลัก ร่วมกับสถิติที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตราเด็กออกกลางคันหรือผลการประเมินสถานศึกษาปลอดภัย นำมาจัดกลุ่มสภาพปัญหาร่วมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นภาพรวมของความปลอดภัยและโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่

ทั้งสี่ด้านแม้จะมีแหล่งข้อมูลและวิธีทำงานต่างกัน แต่ผลลัพธ์สุดท้ายต้องอยู่ในรูปแบบเดียวกัน คือรายงานสรุปที่ตอบคำถามเดียวกันทุกด้าน ได้แก่ จุดแข็งคืออะไร ปัญหาคืออะไร ควรทำอะไรต่อ พร้อมนำเสนอต่อคณะกรรมการในขั้นที่ ๓

๔.๓ ขั้นที่ ๓ การนำเสนอและเผยแพร่

รายงานฉบับสมบูรณ์ถูกนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเผยแพร่ต่อไปยัง ๓ กลุ่มเป้าหมาย

- **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ผ่านสองช่องทางคู่กัน คือกรอกข้อมูลในระบบติดตามและประเมินผลอิเล็กทรอนิกส์ (e-MES) และจัดส่งรายงานรูปแบบฉบับสมบูรณ์ผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (AMSS++)
- **สถานศึกษาในสังกัดทั้ง ๑๑๙ แห่ง** ได้รับรายงานสรุปผลการนิเทศพร้อมข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาของโรงเรียนแต่ละแห่งต่อไป
- **สาธารณชน** ผ่านรายงานรูปแบบ E-Book บนเว็บไซต์หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเป็นแหล่งความรู้ให้บุคคลภายนอก

๔.๔ รอบการรายงานผ่านระบบ E-PRS

สถานศึกษารายงานผลผ่านระบบ E-PRS ปีละ ๒ รอบ รอบแรกครอบคลุมช่วงตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงมีนาคม ๒๕๖๙ ซึ่งอยู่ในระยะที่ ๑ และรอบที่สองครอบคลุมช่วงเมษายนถึงกันยายน ๒๕๖๙ ซึ่งครอบคลุมทั้งระยะที่ ๒ ที่ลงพื้นที่เดือนมิถุนายน–กรกฎาคม และระยะที่ ๓ ที่ประมวลผลในเดือนสิงหาคม

๔.๕ การนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง

คณะกรรมการนำข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากรายงานมาเป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้ตัดสินใจเชิงนโยบายครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน ตัวอย่างเช่น ด้านวิชาการนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งเพื่อกำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่าน ด้านบริหารงานบุคคลนำข้อค้นพบไปออกแบบหลักสูตรอบรมที่ตรงกับความต้องการหน่วยงานจริง และด้านบริหารทั่วไปนำผลไปสร้างเครือข่ายความปลอดภัยแบบสหวิชาชีพระดับพื้นที่ ผลการดำเนินงานทั้งปีจะถูกสรุปเป็นรายงานประจำปี ควบคู่กับการมอบรางวัลเพื่อยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาและบุคลากรที่มีผลการดำเนินงานโดดเด่น ซึ่งครอบคลุม ๓ ประเภท ดังนี้

- **รางวัล IQA Award** สำหรับสถานศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นแบบอย่างได้ ตามผลการประเมินคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ๔ ด้าน
- **รางวัลการดำเนินงานจุดเน้นระดับยอดเยี่ยม** สำหรับสถานศึกษาหรือบุคคลที่มีผลการขับเคลื่อนจุดเน้นการจัดการศึกษาข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อในระดับยอดเยี่ยม เป็นการยกย่องเฉพาะจุดเน้นที่โดดเด่นเป็นรายประเด็น แยกจากภาพรวมของ IQA
- **รางวัลการดำเนินงานภารกิจ ๔ ด้านดีเด่น** สำหรับสถานศึกษาหรือกลุ่มเครือข่ายที่มีผลการบริหารจัดการโดดเด่นในภารกิจหลักด้านใดด้านหนึ่ง ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล หรือด้านบริหารทั่วไป

การมอบรางวัลทั้ง ๓ ประเภทนี้ร่วมกัน ทำให้การเชิดชูเกียรติครอบคลุมทั้งมิติภาพรวม มิติรายจุดเน้น และมีมิติรายการกิจ ไม่จำกัดอยู่เพียงด้านใดด้านหนึ่ง และรายงานประจำปีฉบับนี้เองที่กลายเป็นข้อมูลฐานสำหรับการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ ก.ต.ป.น.

ในปีงบประมาณถัดไป ปีตรวจคุณภาพ PDCA ที่ยึดถือมาตั้งแต่ต้นของกระบวนการดำเนินงานในส่วนนี้

๔.๖ การเสริมสร้างความยั่งยืนในการปฏิบัติงาน

เพื่อให้กระบวนการดำเนินงานทั้งหมดข้างต้นไม่หยุดชะงักเมื่อเปลี่ยนผ่านคณะกรรมการชุดใหม่ จึงกำหนดแนวทางเสริมสร้างความยั่งยืนไว้ ๓ ด้าน ดังนี้

- **การพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่** วางแผนการถ่ายทอดองค์ความรู้และทักษะให้แก่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ชุดใหม่อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สานต่อภารกิจได้ทันทีเมื่อวาระของชุดเดิมสิ้นสุดลง
- **การสืบสานนวัตกรรมการทำงาน** ส่งเสริมสนับสนุนการนำแนวคิด วิธีการ แนวปฏิบัติที่ดี หรือนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษา สภาพบริบทของพื้นที่ และความเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่เกิดขึ้น
- **การสร้างแรงจูงใจ** พัฒนาระบบการยกย่องเชิดชูเกียรติหรือการรับรองผลงานของคณะกรรมการที่มีความโดดเด่น ผ่านรางวัลทั้ง ๓ ประเภทข้างต้น เพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

๕. แนวทางการส่งมอบงานและการสานต่อภารกิจของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

การดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. เป็นภารกิจที่มีความสำคัญและต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อขับเคลื่อนการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย อย่างไรก็ตาม เมื่อวาระการดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการชุดเดิมสิ้นสุดลง การเปลี่ยนผ่านสู่คณะกรรมการชุดใหม่ถือเป็นช่วงเวลาสำคัญที่ต้องมีการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน จึงได้กำหนดแนวทางการส่งมอบงานเพื่อให้คณะกรรมการชุดเดิมได้ถ่ายทอดข้อมูลสารสนเทศ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ตลอดจนข้อค้นพบและข้อเสนอแนะที่สำคัญ ให้แก่คณะกรรมการชุดใหม่ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผน และสานต่อภารกิจพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้ทันที โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๕.๑ การเตรียมความพร้อมด้านเอกสารและข้อมูล

คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ชุดเดิมควรรวบรวมและจัดหมวดหมู่เอกสารสำคัญเพื่อเตรียมส่งมอบประกอบด้วย

- **รายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา** ที่ดำเนินการเสร็จสิ้นแล้ว หรือรายงานที่ได้นำเสนอต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ไปแล้ว เพื่อให้คณะกรรมการชุดใหม่ได้ทราบถึงสถานะปัจจุบันของการดำเนินงาน
- **สรุปรายการโครงการหรือกิจกรรมที่อยู่ระหว่างดำเนินการ** พร้อมทั้งระบุกำหนดการและขั้นตอนที่ต้องดำเนินการต่อ
- **กฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติ** โดยรวบรวมคำสั่ง ประกาศ หรือหลักเกณฑ์ต่างๆ ที่คณะกรรมการชุดเดิมได้กำหนดไว้และยังมีผลบังคับใช้ รวมถึงมติที่ประชุมสำคัญที่ต้องถือปฏิบัติ

๕.๒ การส่งมอบข้อมูลสารสนเทศและนวัตกรรม

เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่อง ควรมีการส่งมอบเครื่องมือในการดำเนินงาน ประกอบด้วย

- **ฐานข้อมูลเพื่อการบริหาร** อาทิ ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา (SAR) ที่ได้วิเคราะห์ไว้ หรือข้อมูลสถานศึกษาในสังกัด
- **เครื่องมือและนวัตกรรม** อาทิ แบบฟอร์มการนิเทศ เกณฑ์การประเมิน หรือนวัตกรรม การบริหารที่คณะกรรมการชุดเดิมได้สร้าง/พัฒนาขึ้น เพื่อให้คณะกรรมการชุดใหม่นำไปใช้ต่อหรือปรับปรุงได้ทันที

๕.๓ การส่งมอบข้อมูลเครือข่ายความร่วมมือ

เนื่องจากการทำงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. เน้นการมีส่วนร่วม จึงควรมีการแนะนำเครือข่ายความร่วมมือที่มีอยู่ ประกอบด้วย

- **ทำเนียบเครือข่าย** อาทิ รายชื่อเครือข่ายผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้าน หน่วยงานหรือองค์กรภายนอกต่างๆ ที่มีการบูรณาการความร่วมมือในการดำเนินงาน เช่น หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัย วัด สถานประกอบการ โรงพยาบาล ชุมชน
- **ช่องทางการสื่อสาร** อาทิ กลุ่มไลน์ (Line Group) หรือช่องทางประสานงานต่างๆ ที่ใช้ในการขับเคลื่อนงานร่วมกับสถานศึกษาในสังกัด

๕.๔ การจัดทำบันทึกการส่งมอบงาน

จัดทำบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ลงนามร่วมกันระหว่างคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ชุดเดิมและชุดใหม่ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันความถูกต้องของข้อมูลและภารกิจงานที่ส่งมอบ และเก็บรักษาไว้ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการตรวจสอบอ้างอิง ทั้งนี้ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการ จะเป็นกลไกหลักในการเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศ แผนงาน และรายงานผลการดำเนินงานต่าง ๆ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการชุดใหม่

๕.๕ บทสรุป

กระบวนการส่งมอบงานทั้ง ๔ ขั้นตอนข้างต้น ทำให้การเปลี่ยนผ่านระหว่างคณะกรรมการชุดเดิมและชุดใหม่ไม่เกิดสุญญากาศในการบริหารจัดการ ข้อมูล เครื่องมือ และเครือข่ายความร่วมมือที่ส่งสมไว้ตลอดวาระการดำรงตำแหน่งจะถูกส่งต่ออย่างเป็นระบบ ทำให้คณะกรรมการชุดใหม่สามารถสานต่อภารกิจติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษาได้ทันที โดยไม่ต้องเริ่มต้นจากศูนย์ สอดคล้องกับหลักการเสริมสร้างความยั่งยืนในการปฏิบัติงานที่เน้นการพัฒนาผู้นำรุ่นใหม่และการสืบสานนวัตกรรมการทำงานอย่างต่อเนื่อง

๖. บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะหน่วยงานต้นสังกัด มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่คณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยดำเนินการผ่านการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ การจัดสรรงบประมาณ การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การจัดทำเครื่องมือ

ติดตามและประเมินผล การศึกษาปัจจัยความเข้มแข็ง การติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน การเสริมแรงบวกและยกย่อง และการจัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) สำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๖.๑ การพัฒนาระบบข้อมูลและการสนับสนุน

- ดำเนินการจัดสร้างระบบข้อมูล ที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ของทุกเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการและสนับสนุนการดำเนินงาน
- ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ด้วยการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๖.๒ การเสริมสร้างองค์ความรู้และจัดทำเครื่องมือ

- จัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ในอำนาจ บทบาทหน้าที่ รวมถึงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.
- จัดทำเครื่องมือติดตามและประเมินผล พัฒนาเครื่องมือมาตรฐานสำหรับการติดตามและประเมินผลการบริหารจัดการและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งและประสิทธิภาพในการทำงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

๖.๓ การติดตาม ประเมินผล และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง
- จัดทำสรุปรายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback) สำหรับการพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานต่อไป
- ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการเสริมแรงบวก และยกย่องเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์

๖.๔ บทสรุปส่วนที่ ๓

บทบาทของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานข้างต้น เป็นกลไกสนับสนุนระดับบน ที่ทำงานคู่ขนานไปกับกระบวนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตลอดทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การวางฐานคิดด้วยค่านิยม STQ ผสานผังพาร์ การขับเคลื่อนผ่านเวที PLC คลัสเตอร์ ตามปฏิทิน ๔ ระยะ การรายงานผลและนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง ไปจนถึงการส่งมอบงานระหว่างคณะกรรมการชุดเดิมและชุดใหม่ ด้วยการจัดสรรทรัพยากร องค์ความรู้ เครื่องมือมาตรฐาน และข้อมูลสะท้อนกลับที่จำเป็นต่อการทำงาน ทำให้กระบวนการดำเนินงานทั้งหมดของส่วนที่ ๓ มีทั้งกลไกขับเคลื่อนในพื้นที่และกลไกหนุนเสริมจากส่วนกลางที่ทำงานสอดประสานกันอย่างครบวงจร พร้อมส่งต่อไปสู่รายละเอียดของเครื่องมือและแนวทางการประเมินผลในส่วนถัดไป

ส่วนที่ ๔

เครื่องมือและแนวทางการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. และคุณภาพการบริหารสถานศึกษา

ส่วนนี้ประกอบด้วยแนวทางการประเมิน ๒ ระดับ ที่ทำงานคู่ขนานกัน คือ การประเมินคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. และการประเมินคุณภาพการบริหารของสถานศึกษาในสังกัด ทั้งสองระดับใช้ข้อมูลจากแหล่งเดียวกันแต่ตอบคำถามคนละข้อ ระดับแรกตอบว่าคณะกรรมการทำหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ส่วนระดับที่สองตอบว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพการบริหารอยู่ในระดับใด

๑. ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. โดยยึดแนวคิดพื้นฐานคือการตรวจสอบและประเมินผลผ่านตัวบ่งชี้ที่มีการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนตามความสำคัญของแต่ละตัวบ่งชี้ พิจารณาจาก ๒ ตัวบ่งชี้รวม ๗ ประเด็นพิจารณา โดยในภาพรวมมีค่าน้ำหนักรวม ๑๐๐ คิดเป็นคะแนนเต็ม ๕๐๐ คะแนน ให้คะแนนคุณภาพเป็น ๕ ระดับ (ระดับ ๑ ถึง ๕) ในแต่ละประเด็น

๑.๑ ตัวบ่งชี้ที่ ๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

กำหนดค่าน้ำหนัก ๖๐ คิดเป็นคะแนนเต็ม ๓๐๐ คะแนน ประกอบด้วย ๕ ประเด็นพิจารณาดังนี้

ตารางที่ ๓๗ ตัวบ่งชี้ที่ ๑ การดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

ประเด็นพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	คะแนนเต็ม
๑.๑ การนำยุทธศาสตร์ชาตินโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จุดเน้นของ สพฐ. และมาตรฐานการศึกษา มากำหนดแนวทางและเครื่องมือการติดตามตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ครอบคลุมภารกิจงาน ๔ ด้าน	๑๐	๕๐
๑.๒ การสร้าง/พัฒนารูปแบบนวัตกรรม วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการ	๒๐	๑๐๐

ประเด็นพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	คะแนนเต็ม
ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา		
๑.๓ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและภายนอกเขตพื้นที่การศึกษา	๑๐	๕๐
๑.๔ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารและการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครอบคลุมภารกิจงาน ๔ ด้าน	๑๐	๕๐
๑.๕ การรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา ครอบคลุมภารกิจงาน ๔ ด้าน และนำผลไปใช้ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษา	๑๐	๕๐
รวม	๖๐	๓๐๐

สังเกตได้ว่าประเด็น ๑.๒ การสร้างนวัตกรรมและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ มีค่าน้ำหนักสูงสุดถึง ๒๐ หรือคิดเป็นหนึ่งในสามของคะแนนเต็มตัวบ่งชี้นี้ สะท้อนว่า สพฐ. ให้ความสำคัญกับผลงานที่เป็นรูปธรรมและนำไปขยายผลได้จริง มากกว่าเพียงการทำตามขั้นตอนที่กำหนดไว้

(รายละเอียดคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนทั้ง ๕ ระดับคุณภาพ ของแต่ละประเด็นพิจารณาที่ ๑.๑-๑.๕ แนบไว้ในภาคผนวก ข. เกณฑ์การประเมินผลการบริหารจัดการของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.)

๑.๒ ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

กำหนดค่าน้ำหนัก ๔๐ คิดเป็นคะแนนเต็ม ๒๐๐ คะแนน ประกอบด้วย ๒ ประเด็นพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ ๓๘ ตัวบ่งชี้ที่ ๒ ผลสำเร็จที่เกิดจากการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

ประเด็นพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	คะแนนเต็ม
๒.๑ ผลสำเร็จ/ผลงานเชิงประจักษ์ ในระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค หรือ ระดับประเทศ ที่ส่งผลหรือสะท้อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ ๔ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ครู และนักเรียน	๒๐	๑๐๐
๒.๒ ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัด	๒๐	๑๐๐
รวม	๔๐	๒๐๐

ตัวบ่งชี้ที่ ๒ นี้แตกต่างจากตัวบ่งชี้ที่ ๑ ตรงที่มุ่งดูผลลัพธ์ปลายทางที่จับต้องได้ ไม่ใช่เพียงกระบวนการทำงาน กล่าวคือตัวบ่งชี้ที่ ๑ ตรวจสอบว่าคณะกรรมการทำงานถูกขั้นตอนหรือไม่ ส่วนตัวบ่งชี้ที่ ๒ ตรวจสอบว่าการทำงานนั้นเกิดผลจริงหรือไม่ ทั้งสองตัวบ่งชี้จึงเสริมกันและกัน และต้องพิจารณาควบคู่กันเสมอ

(รายละเอียดคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนทั้ง ๕ ระดับคุณภาพ ของประเด็นพิจารณาที่ ๒.๑-๒.๒ แนบไว้ในภาคผนวก ข. เช่นเดียวกัน)

๑.๓ หลักฐานประกอบการประเมิน

หลักฐานที่ใช้ประกอบการประเมินทั้งสองตัวบ่งชี้ ได้แก่

- แผนปฏิบัติการและเครื่องมือติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษา
- รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น.
- ประกาศแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ (อ.ก.ต.ป.น.) ทุกระดับ
- แผนการติดตามประเมินผลและนิเทศการศึกษาประจำปี
- สรุปผลการสังเคราะห์รายงานประจำปีของสถานศึกษา (SAR)
- ผลงานวิจัย นวัตกรรม หรือวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศที่เกิดขึ้นจริง พร้อมหลักฐานการเผยแพร่

๑.๔ ตัวอย่างการคำนวณ

ตารางที่ ๓๙ ตัวอย่างการคำนวณคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๑

ประเด็นพิจารณา	น้ำหนัก	ระดับคุณภาพ	คะแนน
๑.๑ นโยบายศาสตร์/ นโยบายมากำหนด แนวทาง	๑๐	๕	๕๐
๑.๒ นวัตกรรม/วิธี ปฏิบัติที่เป็นเลิศ	๒๐	๔	๘๐
๑.๓ เครือข่ายความ ร่วมมือ	๑๐	๕	๕๐
๑.๔ การศึกษา วิเคราะห์วิจัย	๑๐	๒	๒๐
๑.๕ การรายงานผล และนำไปใช้	๑๐	๕	๕๐
รวมตัวบ่งชี้ที่ ๑	๖๐		๒๕๐

ร้อยละค่าคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๑ = $(๒๕๐ \times ๑๐๐) \div ๓๐๐ = ๘๓.๓๓$

วิธีคำนวณ นำค่าน้ำหนักรายประเด็นคูณระดับคุณภาพที่ได้ (เช่น $๑๐ \times ๕ = ๕๐$) รวมคะแนนทุกประเด็น แล้วนำผลรวมคูณ ๑๐๐หารด้วยคะแนนเต็มของตัวบ่งชี้ (ตัวอย่างระดับคุณภาพในตารางนี้ใช้เพื่ออธิบายวิธีคำนวณเท่านั้น ผู้ประเมินต้องอ้างอิงคำอธิบายระดับคุณภาพในภาคผนวก ๘ ก่อนตัดสินระดับจริงในแต่ละประเด็น)

๑.๕ บทสรุป

ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินทั้ง ๗ ประเด็นข้างต้นผูกโยงโดยตรงกับเครื่องมือและร่องรอยหลักฐานที่ใช้ในเวทีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) แบบคลัสเตอร์และระบบ e-IQA ที่ใช้ในกระบวนการดำเนินงานตลอดทั้งปี การจัดเก็บร่องรอยระหว่างปีอย่างสม่ำเสมอจึงเป็นการเตรียมหลักฐานสำหรับการประเมินตามตัวบ่งชี้ไปในตัว ไม่ต้องจัดทำเอกสารเพิ่มเติมในช่วงปลายปี และคะแนนที่ได้จากตัวบ่งชี้ทั้งสองนี้จะถูกนำไปคำนวณรวมกับผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาต่อไป

๒. วิธีการคำนวณคะแนนและระดับคุณภาพ

การตัดสินผลการประเมินเดินตามลำดับสี่ขั้น จากคะแนนรายประเด็น ไปสู่ร้อยละรายตัวบ่งชี้ และจบที่ค่าเฉลี่ยร้อยละในภาพรวม

๒.๑ ขั้นที่ ๑ ให้ระดับคุณภาพรายประเด็นพิจารณา

ผู้ประเมินพิจารณาร่องรอยหลักฐานของแต่ละประเด็นทั้ง ๗ ประเด็น (๕ ประเด็นในตัวบ่งชี้ที่ ๑ และ ๒ ประเด็นในตัวบ่งชี้ที่ ๒) แล้วให้ระดับคุณภาพเป็นระดับ ๑ ถึง ๕ ตามคำอธิบายที่กำหนดไว้

ในเกณฑ์การประเมิน ระดับ ๕ คือมีร่องรอยครบถ้วนและเป็นแบบอย่างได้ ไหล่ลงมาจนถึงระดับ ๑ คือ เพิ่งเริ่มดำเนินการหรือมีแนวทางแต่ยังขับเคลื่อนไม่สำเร็จ

๒.๒ ขั้นที่ ๒ คำนวณคะแนนรายประเด็น

นำค่าน้ำหนักของประเด็นนั้นคูณกับระดับคุณภาพที่ได้ ตามสูตร

คะแนนของประเด็น = ค่าน้ำหนัก × ระดับคุณภาพ

ตัวอย่าง: ประเด็นที่มีค่าน้ำหนัก ๑๐ และได้ระดับคุณภาพ ๕ จะได้คะแนน $10 \times 5 = 50$

คะแนน

๒.๓ ขั้นที่ ๓ คำนวณร้อยละค่าคะแนนรายตัวบ่งชี้

นำผลรวมคะแนนของทุกประเด็นในตัวบ่งชี้คูณ ๑๐๐ แล้วหารด้วยคะแนนเต็มของตัวบ่งชี้

ตามสูตร

ร้อยละค่าคะแนนตัวบ่งชี้ = $(\text{ผลรวมคะแนนรายประเด็น} \times 100) \div \text{คะแนนเต็มของตัวบ่งชี้}$

โดยตัวบ่งชี้ที่ ๑ มีคะแนนเต็ม ๓๐๐ และตัวบ่งชี้ที่ ๒ มีคะแนนเต็ม ๒๐๐

๒.๔ ขั้นที่ ๔ คำนวณค่าเฉลี่ยร้อยละในภาพรวม

นำร้อยละของทั้งสองตัวบ่งชี้มารวมกันแล้วหารด้วย ๒ ตามสูตร

ค่าเฉลี่ยร้อยละในภาพรวม = $(\text{ร้อยละตัวบ่งชี้ที่ ๑} + \text{ร้อยละตัวบ่งชี้ที่ ๒}) \div 2$

๒.๕ ตัวอย่างการคำนวณครบวงจร

ตารางที่ ๔๐ ตัวอย่างการคำนวณครบวงจร ตัวบ่งชี้ที่ ๑ แบบครบวงจร

ประเด็นพิจารณา	น้ำหนัก	ระดับคุณภาพ	คะแนน
๑.๑ นำยุทธศาสตร์/นโยบาย มากำหนดแนวทาง	๑๐	๕	๕๐
๑.๒ นวัตกรรม/วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ	๒๐	๔	๘๐
๑.๓ เครือข่ายความร่วมมือ	๑๐	๕	๕๐
๑.๔ การศึกษาวิเคราะห์วิจัย	๑๐	๒	๒๐
๑.๕ การรายงานผลและนำไปใช้	๑๐	๕	๕๐
รวม	๖๐		๒๕๐

ร้อยละค่าคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๑ = $(250 \times 100) \div 300 = 83.33$

ตารางที่ ๔๑ ตัวอย่างการคำนวณคะแนน ตัวบ่งชี้ที่ ๒ แบบครบวงจร

ประเด็นพิจารณา	น้ำหนัก	ระดับคุณภาพ	คะแนน
๒.๑ ผลสำเร็จเชิงประจักษ์ ๔ กลุ่มเป้าหมาย	๒๐	๔	๘๐
๒.๒ ผลการประเมินประกันคุณภาพ ภายใน	๒๐	๔	๘๐
รวม	๔๐		๑๖๐

ร้อยละค่าคะแนนตัวบ่งชี้ที่ ๒ = $(160 \times 100) \div 200 = 80.00$

ค่าเฉลี่ยร้อยละในภาพรวม = $(๘๓.๓๓ + ๘๐.๐๐) \div ๒ = ๘๑.๖๗$ ซึ่งเมื่อเทียบกับตารางระดับคุณภาพด้านล่างแล้วอยู่ในระดับ ดีมาก

๒.๖ เกณฑ์การแปลระดับคุณภาพ

ใช้เกณฑ์เดียวกันทั้งการแปลผลรายตัวบ่งชี้และผลในภาพรวม แบ่งเป็น ๕ ระดับ ตารางที่ ๔๒ เกณฑ์การแปลระดับคุณภาพ

ค่าเฉลี่ยร้อยละ	ระดับคุณภาพ
๙๐.๐๐ ขึ้นไป	ดีเยี่ยม
๘๐.๐๐ – ๘๙.๙๙	ดีมาก
๗๐.๐๐ – ๗๙.๙๙	ดี
๖๐.๐๐ – ๖๙.๙๙	พอใช้
น้อยกว่า ๖๐.๐๐	ปรับปรุง

ข้อควรระวังสำคัญ เกณฑ์ ๕ ระดับนี้ (ดีเยี่ยม – ดีมาก – ดี – พอใช้ – ปรับปรุง) ใช้เฉพาะกับการประเมินตัวคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. เท่านั้น แยกจากมาตราส่วนที่ใช้ประเมินคุณภาพสถานศึกษา ซึ่งใช้ถ้อยคำต่างกัน คือ "ยอดเยี่ยม – ดีเลิศ – ดี – ปานกลาง – กำลังพัฒนา" ผู้จัดทำรายงานจึงต้องระบุให้ชัดเจนเสมอว่ากำลังพูดถึงคุณภาพของคณะกรรมการหรือคุณภาพของสถานศึกษา เพราะสองมาตราส่วนนี้แม้จะดูคล้ายกันแต่ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน

๒.๗ ข้อสังเกตเชิงระเบียบวิธี

การคำนวณทั้งหมดนี้ทำเป็นสองขั้นซ้อนกัน คือคำนวณระดับตัวบ่งชี้ก่อน แล้วจึงนำผลของทั้งสองตัวบ่งชี้มาเฉลี่ยเป็นภาพรวมอีกชั้นหนึ่ง มิใช่การนำคะแนนดิบทั้ง ๗ ประเด็นมารวมและหารด้วยคะแนนเต็ม ๕๐๐ โดยตรง ด้วยเหตุนี้ การให้คะแนนระดับคุณภาพรายประเด็นในขั้นที่ ๑ จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุด เพราะความคลาดเคลื่อนตั้งแต่ขั้นนี้จะส่งผลต่อเนื่องไปจนถึงผลสรุปในภาพรวมทุกครั้ง ผู้ประเมินจึงควรอ้างอิงคำอธิบายระดับคุณภาพของแต่ละประเด็นอย่างเคร่งครัดก่อนตัดสินใจให้ระดับ ไม่ควรประเมินจากความรู้สึกโดยรวมเพียงอย่างเดียว

๓. เครื่องมือประเมินคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ๔ ด้าน

เครื่องมือชุดนี้ต่างจากตัวบ่งชี้ที่ใช้ประเมินตัวคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ตรงจุดสำคัญข้อหนึ่งคือไม่ได้ใช้ตัดสินการทำงานของคณะกรรมการ แต่ใช้ประเมินคุณภาพการบริหารของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตามภารกิจหลัก ๔ ด้านที่เชื่อมโยงกับจุดเน้นการจัดการศึกษา ๗ ประการ เอกสารต้นฉบับเรียกเครื่องมือนี้ว่า "เครื่องมือที่ ๒" คู่กับ "แบบบันทึกเวที PLC คลัสเตอร์" ที่เป็นเครื่องมือที่ ๑

๓.๑ ช่วงเวลาที่ใช้งาน

เครื่องมือนี้เริ่มใช้ในระยะที่ ๓ ของปฏิทินการดำเนินงาน คือช่วงต้นเดือนกันยายน ๒๕๖๙ โดยจะทำงานได้ก็ต่อเมื่อสถานศึกษารายงานจุดเน้นในระบบ E-PRS ครบถ้วนแล้วเท่านั้น จึงเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังการลงพื้นที่ในเทศาในเดือนมิถุนายน-กรกฎาคมเสมอ ไม่ใช่ก่อนหน้า

๓.๒ วิธีการทำงาน

ระบบ ก.ต.ป.น. ออนไลน์ดึงคะแนนรายจุดเน้นจากข้อมูลที่สถานศึกษารายงานไว้ใน E-PRS มาประมวลผลและแสดงคุณภาพทั้ง ๔ ด้านโดยอัตโนมัติ คณะกรรมการไม่ต้องกรอกคะแนนซ้ำอีกครั้ง อาศัยตารางเชื่อมโยงเดียวกับที่ใช้กำหนดขอบเขตการดำเนินงานตั้งแต่ต้นแผน ดังนี้

ตารางที่ ๔๓ มิติการบริหารและจุดเน้นที่ระบบนำมาประมวล

มิติการบริหาร	จุดเน้นที่ระบบนำมาประมวล
ด้านวิชาการ	จุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ (มิติหลักสูตร), จุดเน้นที่ ๓ ส่งเสริมการอ่านให้เป็นวิถีปฏิบัติ, จุดเน้นที่ ๔ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย, จุดเน้นที่ ๕ ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคลสู่ความเป็นเลิศ
ด้านบริหารงานบุคคล	จุดเน้นที่ ๖ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
ด้านงบประมาณ	จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส (มิติความโปร่งใส)
ด้านบริหารงานทั่วไป	จุดเน้นที่ ๑ ปลุกฝังความรักในสถาบันหลักของชาติ และการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ (มิติกิจกรรม), จุดเน้นที่ ๒ เสริมสร้างความปลอดภัย, จุดเน้นที่ ๗ พัฒนาระบบบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยและโปร่งใส (มิติเทคโนโลยี/AI และประกันคุณภาพ)

๓.๓ มาตรฐานระดับคุณภาพ

ผลคุณภาพแต่ละด้านแบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

ตารางที่ ๔๔ มาตรฐานระดับคุณภาพการบริหารสถานศึกษา

ระดับ	ความหมาย
๕	ดีเยี่ยม
๔	ดีเลิศ
๓	ดี
๒	ปานกลาง
๑	กำลังพัฒนา

ข้อควรระวังสำคัญ มาตรฐานนี้ใช้ถ้อยคำต่างจากเกณฑ์ที่ใช้ประเมินตัวคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. ซึ่งใช้ "ดีเยี่ยม ดีมาก ดี พอใช้ ปรับปรุง" แบบรายงานจึงต้องระบุให้ชัดเจนเสมอว่ากำลังพูดถึงคุณภาพสถานศึกษาหรือคุณภาพการจัดการของคณะกรรมการ เพราะสองมาตรฐานนี้ แม้จะดูคล้ายกันแต่ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน

๓.๔ บทบาทของคณะกรรมการหลังระบบประมวลผล

เมื่อระบบแสดงผลอัตโนมัติแล้ว งานของคณะกรรมการมี ๒ อย่าง

อย่างแรก คือยืนยันร่องรอยเชิงประจักษ์ โดยนำตัวเลขที่ระบบประมวลมาเทียบกับสิ่งที่พบจริงระหว่างเวที PLC คลัสเตอร์ในระยะที่ ๒ ว่าสอดคล้องกับสภาพหน้างานหรือไม่ ไม่ใช้รับตัวเลขจากระบบไปใช้ทันทีโดยไม่ตรวจสอบ

อย่างที่สอง คือประเมินความเข้มแข็งของระบบประกันคุณภาพภายในตามวงจร PDCA แบ่งเป็น ๓ ระดับ คือเป็นต้นแบบได้ ได้มาตรฐาน และต้องพัฒนา พร้อมคาดการณ์ระดับคุณภาพ SAR ภาพรวมของสถานศึกษาแต่ละแห่งเป็น ๔ ระดับ คือ ยอดเยี่ยม ดีเลิศ ดี และกำลังพัฒนา

๓.๕ จุดที่เครื่องมือนี้เชื่อมกับส่วนอื่นของแผน

เครื่องมือนี้คือจุดที่สามส่วนของกระบวนการดำเนินงานมาบรรจบกัน

- จุดเน้น ๗ ประการและตารางเชื่อมโยงภารกิจ ๔ ด้าน เป็นโครงสร้างที่ระบบใช้ประมวลผล
- เวที PLC คลัสเตอร์ เป็นแหล่งร่องรอยที่คณะกรรมการใช้ยืนยันความถูกต้อง
- ปฏิทินระยะที่ ๓ กำหนดว่าเครื่องมือนี้จะทำงานเมื่อใด

ผลลัพธ์ที่ได้จึงส่งกลับไปยังสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงตนเอง และเป็นวัตถุดิบสำหรับจัดทำรายงานผลประจำปีต่อไป

๓.๖ บทสรุป

เครื่องมือประเมินคุณภาพการบริหารสถานศึกษา ๔ ด้านนี้ ออกแบบให้ทำงานอัตโนมัติเป็นหลักเพื่อลดภาระงานเอกสารของทั้งคณะกรรมการและสถานศึกษา สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของนโยบาย "เรียนดี มีความสุข" ที่มุ่งคืนเวลาให้ครูได้จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างเต็มที่ โดยคณะกรรมการเปลี่ยนบทบาทจากผู้รอกคะแนนมาเป็นผู้ตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูลจากระบบประมวลผลให้แล้ว ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยงานนิเทศโดยไม่ลดทอนความเข้มข้นในการตรวจสอบเชิงคุณภาพ

๔. การรายงานผลและการนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง

ผลจากการประเมินตามตัวบ่งชี้ของคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. และผลจากเครื่องมือประเมินคุณภาพสถานศึกษา ๔ ด้าน ไม่ได้จบลงเพียงแค่ตัวเลขหรือระดับคุณภาพ แต่ต้องผ่านกระบวนการรายงานที่มีลำดับขั้นชัดเจน ก่อนจะถูกนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาในปีถัดไป โดยแบ่งเป็น ๓ ขั้นตอนหลักดังนี้

๔.๑ ขั้นที่ ๑ การตรวจสอบและรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลจากทุกแหล่งถูกนำมารวมกันในขั้นตอนนี้ ได้แก่

- ผลจากเวที PLC คลัสเตอร์ในระยะที่ ๒
- ผลการประมวลคุณภาพ ๔ ด้านจากระบบ E-PRS ในระยะที่ ๓
- ร่องรอยหลักฐานตามประเด็นพิจารณาทั้ง ๗ ข้อของตัวบ่งชี้คณะกรรมการ ก.ต.ป.น.

คณะทำงานตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลก่อนส่งต่อไปส่งเคราะห์ หากพบข้อมูลไม่ครบถ้วนหรือขัดแย้งกันระหว่างแหล่ง ต้องประสานกลับไปยังกลุ่มเครือข่ายหรือสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องเพื่อยืนยันก่อนดำเนินการขั้นถัดไป

๔.๒ ขั้นที่ ๒ การสังเคราะห์และจัดทำรายงานตามภารกิจ ๔ ด้าน

นำข้อมูลที่ผ่านการตรวจสอบในขั้นที่ ๑ มาสังเคราะห์แยกตามภารกิจหลัก ๔ ด้าน โดยกลุ่มงานที่รับผิดชอบแต่ละด้านพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลและวิธีสังเคราะห์ให้เหมาะสมกับลักษณะงานของตน ไม่ยึดรูปแบบตายตัวเดียวกันทุกด้าน แต่ทุกด้านต้องสรุปให้เห็นจุดแข็ง ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา พร้อมอ้างอิงร่องรอยหลักฐานประกอบเสมอ

ด้านวิชาการ อาศัยข้อมูลจากการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในเวที PLC คลัสเตอร์เป็นหลัก ประกอบกับผลการทดสอบและประเมินระดับชาติที่เกี่ยวข้อง เช่น RT NT หรือ O-NET แล้วแต่ช่วงชั้นที่พิจารณา นำข้อมูลทั้งสองส่วนมาอ่านร่วมกันเพื่อดูว่าสิ่งที่ครูทำในห้องเรียนกับผลลัพธ์ที่ผู้เรียนได้ไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ แล้วจึงสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงวิชาการที่จำเป็นต้องได้

ด้านงบประมาณ บูรณาการทำงานร่วมกับกลุ่มบริหารงานการเงินและสินทรัพย์ ใช้ข้อมูลการเบิกจ่ายและการบริหารพัสดุของสถานศึกษาเป็นฐาน ควบคู่กับร่องรอยความโปร่งใสที่เก็บระหว่างการนิเทศ เพื่อประมวลเป็นภาพรวมว่าเขตพื้นที่การศึกษาใช้จ่ายงบประมาณอย่างคุ้มค่าและตรวจสอบได้มากน้อยเพียงใด

ด้านบริหารงานบุคคล เก็บข้อมูลสมรรถนะครูและความต้องการพัฒนาตนเองรายบุคคล ผ่านทั้งการสังเกตหน้างานและแบบสำรวจที่สถานศึกษากรอกเอง แล้วนำมาวิเคราะห์ร่วมกัน เพื่อมองเห็นว่าครูในเขตพื้นที่ยังขาดทักษะด้านใด และควรจัดการอบรมหรือระบบพี่เลี้ยงแบบใดจึงจะตอบโจทย์จริง

ด้านบริหารทั่วไป ใช้ข้อมูลจากระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเครือข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นหลัก ร่วมกับสถิติที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตราเด็กออกกลางคันหรือผลการประเมินสถานศึกษาปลอดภัย นำมาจัดกลุ่มสภาพปัญหาพร้อมกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เห็นภาพรวมของความปลอดภัยและโอกาสทางการศึกษาในพื้นที่

ทั้งสี่ด้านแม้จะมีแหล่งข้อมูลและวิธีทำงานต่างกัน แต่ผลลัพธ์สุดท้ายต้องอยู่ในรูปแบบเดียวกัน คือรายงานสรุปที่ตอบคำถามเดียวกันทุกด้าน ได้แก่ จุดแข็งคืออะไร ปัญหาคืออะไร และควรทำอะไรต่อ พร้อมนำเสนอต่อคณะกรรมการในขั้นที่ ๓

๔.๓ ขั้นที่ ๓ การนำเสนอและเผยแพร่

รายงานฉบับสมบูรณ์ถูกนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการ ก.ต.ป.น. เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเผยแพร่ต่อไปยัง ๓ กลุ่มเป้าหมาย

- **สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน** ผ่านสองช่องทางคู่กัน คือกรอกข้อมูลในระบบติดตามและประเมินผลอิเล็กทรอนิกส์ (e-MES) และจัดส่งรายงานรูปแบบฉบับสมบูรณ์ผ่านระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (AMSS++)
- **สถานศึกษาในสังกัดทั้ง ๑๑๙ แห่ง** ได้รับรายงานสรุปผลการนิเทศพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแผนพัฒนาของโรงเรียนแต่ละแห่งต่อไป
- **สาธารณชน** ผ่านรายงานรูปแบบ E-Book บนเว็บไซต์หลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเป็นแหล่งความรู้ให้บุคคลภายนอก

๔.๔ รอบการรายงานผ่านระบบ E-PRS

สถานศึกษารายงานผลผ่านระบบ E-PRS ปีละ ๒ รอบ

- **รอบที่ ๑** ครอบคลุมช่วงตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงมีนาคม ๒๕๖๙ ซึ่งอยู่ในระยะที่ ๑ (S — Standard & Setting)
- **รอบที่ ๒** ครอบคลุมช่วงเมษายนถึงกันยายน ๒๕๖๙ ซึ่งครอบคลุมทั้งระยะที่ ๒ ที่ลงพื้นที่เดือนมิถุนายน–กรกฎาคม และระยะที่ ๓ ที่ประมวลผลในเดือนสิงหาคม

๔.๕ การนำผลไปใช้พัฒนาต่อเนื่อง

คณะกรรมการนำข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากรายงานมาเป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้ตัดสินใจเชิงนโยบายครอบคลุมภารกิจ ๔ ด้าน ตัวอย่างเช่น

- ด้านวิชาการ นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งเพื่อกำหนดนโยบายส่งเสริมการอ่าน
- ด้านบริหารงานบุคคล นำข้อค้นพบจากงานวิจัยไปออกแบบหลักสูตรอบรมที่ตรงกับความต้องการหน้างานจริง
- ด้านบริหารทั่วไป นำผลการวิจัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปสร้างเครือข่ายความปลอดภัยแบบสหวิชาชีพระดับพื้นที่

ผลการดำเนินงานทั้งปีจะถูกสรุปเป็นรายงานประจำปีในระยะที่ ๔ ควบคู่กับการมอบรางวัล ๓ ประเภท ได้แก่ IQA Award รางวัลการดำเนินงานจุดเน้นระดับยอดเยี่ยม และรางวัลการดำเนินงานภารกิจ ๔ ด้านดีเด่น ให้แก่สถานศึกษาต้นแบบ

๔.๖ บทสรุป

รายงานประจำปีฉบับนี้เองที่กลายเป็นข้อมูลฐานสำหรับการวิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายของแผนปฏิบัติการ ก.ต.ป.น. ในปีงบประมาณถัดไป ปิดวงจรคุณภาพ PDCA ที่ยึดถือมาตั้งแต่ต้นของแผนฉบับนี้ กระบวนการรายงานผลและการนำผลไปใช้จึงมิใช่ขั้นตอนปิดท้ายที่แยกขาดจากการปฏิบัติงาน แต่เป็นจุดเชื่อมต่อสำคัญที่ทำให้ผลจากปีนี้กลายเป็นจุดตั้งต้นของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในปีถัดไปอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

